

Pogrzeb Zygryda Wolniaka

Wczoraj w godzinach popołudniowych na cmentarzu komunalnym na Powązkach w Warszawie odbył się pogrzeb wiceministra spraw zagranicznych Zygryda Wolniaka, który poniósł śmierć w czasie tragicznego wydarzenia na lotnisku w Karaczi.

O godz. 10.30 w Sali Kolumnowej Pałacu Prymasowskiego wystawiona została trumna ze zwłokami zmarłego. Warty honorowe przy trumnie zaciągnęli pracownicy MSZ oraz akredytowani w Warszawie członkowie korpusu dyplomatycznego.

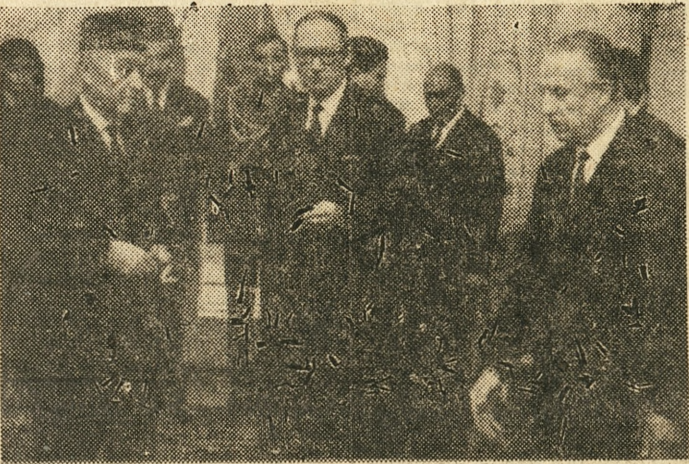
W uroczystościach pogrzebowych wzięli udział członkowie najwyższych władz partyjnych i państwowych: przewodniczący Rady Państwa Marszałek Polski Marian Spychalski z małżonką, premier Józef Cyrankiewicz, Stefan Jędrzychowski, Zenon Kliszko, Mieczysław Mochar, Jan Szydłak, Stefan Olszewski.

Przemówienie nad grobem Z. Wolniaka wygłosił min. S. Jędrzychowski.

Obecni byli szefowie i członkowie przedstawicielstw dyplomatycznych akredytowani w Warszawie.

4 bm. gubernator Sindu Rakhman Gul przekazał Marianowi Spychalskiemu kondolencje prezydenta Pakistanu z powodu tragicznej śmierci Z. Wolniaka. Na zdjęciu: z lewej Sindu Rakhman Gul, z prawej — Marian Spychalski.

CAF — Czarnogórski — telefoto

Udział w pogrzebie wzięli członkowie misji specjalnej prezydenta Pakistanu. (PAP)

Sledztwo w Karaczi

Jak podaje agencja AFP z Karaczi, władze pakistańskie poinformowały, że sprawcą wypadku na lotnisku w Karaczi w dniu 1 listopada br. jest 32-letni Mohamed Feroz Abdullah.

Feroz jest obecnie przesłuchiwany przez policję. Dwaj wyżsi urzędnicy miejscowej policji zostali w związku z wypadkiem zawieszani w swych funkcjach.

Prezydent Pakistanu mianował sędziego Yaqub Ali, członka Sądu Najwyższego Pakistanu, przewodniczącym specjalnej komisji śledczej, która ma ustalić okoliczności wypadku na lotnisku. (PAP)

W ZSRR przed Świętem Październikowym

W miastach i wsiach Związek Radziecki panuje już świąteczny nastrój. Uroczystości 53 rocznicy Rewolucji Październikowej trwają od początku bieżącego tygodnia.

Szczególnie uroczyste obchody święta październikowego ludność autonomicznych republik: Udmurtkiej i Maryjskiej. W tym tygodniu odbywają się tam obchody 50-lecia władzy radzieckiej.

O nowych zakładach produkcyjnych, uruchamianych w przeddzień rocznicy rewolucji, donoszą z całego Związku Radzieckiego. W Mołdawii na przykład uruchomiona została w tych dniach największa w republice elektrownia.

Jak co roku — w przeddzień rocznicy rewolucji odbędzie się w sali Pałacu Zjazdów na Kremlu uroczysta akademia, a w dniu 7 listopada — defilada wojskowa i manifestacja ludności Moskwy na Placu Czerwonym. (PAP)

GTOS WIELKOPOLSKI

POZNAN
CZWARTEK
5
LISTOPADA
1970

Wydanie AB
Rok wyd. XXVI
Nr 263 (8307)
Cena 50 gr

Kontynuacja rozmów między delegacjami PRL i NRF

4 bm. w godzinach przedpołudniowych delegacje PRL i NRF kontynuowały rokowania w sprawie układu o podstawach normalizacji stosunków między obu państwami. Rozmowy prowadzi stojący na czele delegacji ministrowie spraw zagranicznych obu krajów — Stefan Jędrzychowski i Walter Scheel.

Srodowną sesję plenarną delegacji poprzedziło spotkanie obu ministrów spraw zagranicznych. Trwało ono ponad godzinę.

Następnie obradowały obie delegacje w pełnym składzie.

Rozmowy toczyły się w szczególnej i rzeczowej atmosferze. Kontynuowane one będą w czwartek.

W godzinach popołudniowych delegacje PRL i NRF pracowały oddzielnie we własnych grupach.

W skład delegacji polskiej wchodzi: wiceminister spraw zagranicznych — Józef Winięwicz, wiceminister spraw zagranicznych — Adam Willmann, szef przedstawicielstwa handlowego PRL w Kolonii — Wacław Piątkowski, wyżsi urzędnicy MSZ oraz grupa ekspertów.

W skład delegacji NRF wchodzi: sekretarz stanu w brytyjskim MSZ — Paul Frank, sekretarz stanu — Georg Ferdinand Duckwitz, szef przedstawicielstwa handlowego NRF w Warszawie — Egon Emmel, wyżsi urzędnicy MSZ oraz grupa ekspertów.

SPOTKANIE PRZEDSTAWICIELI MSZ Z DIENNIKARZAMI

W Warszawie we wtorek 3 bm. w biurze prasowym rokowań Polska-NRF, dyrektor Departamentu Prasy i Informacji MSZ ambasador Romuald Poleszczuk i wicedyrektor tego departamentu Tadeusz Mulicki — poinformowali dziennikarzy o przebiegu wizyty w Polsce ministra spraw zagranicznych NRF — Waltera Scheela.

Licznie przybyli dziennikarze prasy krajowej i zagranic

nej zapoznani zostali z głównymi elementami wystąpienia przewodniczącego polskiej delegacji, ministra spraw zagranicznych — Stefana Jędrzychowskiego w czasie porannych rozmów plenarnych między obu delegacjami.

W swoim wystąpieniu min. S. Jędrzychowski podkreślił, że stanowisko rządu polskiego w sprawie normalizacji stosunków między PRL a NRF jest jasne. Było ono wielokrotnie prezentowane, a sprowadza się do gotowości podjęcia procesu normalizacji stosunków między naszymi krajami w oparciu o akceptację istniejących realiów — w szczególności potwierdzenia ostatecznego charakteru ustalonej i istniejącej zachodniej granicy PRL. (PAP)

Korespondencja z Warszawy na str. 2.

Debate rozbrojeniowa w ONZ

Komitet Polityczny ONZ przystąpił do debaty rozbrojeniowej. Omówi on w związku z tym materiały z obrad Komitetu Rozbrojeniowego w Genewie.

Debate obejmuje następujące zagadnienia:

1. Problem całkowitego i powszechnego rozbrojenia.

Różne kraje zgłosiły propozycje dotyczące na razie częściowych kroków rozbrojeniowych, jak projekt zakazu umieszczania na dnie morza i oceanów broni masowej zagłady (ZSRR i USA) oraz szkice wszechstronnego programu rozbrojeniowego (Meksyk, Szwecja i Jugosławia).

2. Problem zaniechania wszelkich prób z bronią nuklearną.

Był on mianowany przez Komitet Rozbrojeniowy w ubiegłym roku, zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Nie osiągnięto jednak żadnego postępu co do objęcia zakazem również nuklearnych eksperymentów podziemnych. Nie zgadzają się na to Stany Zjednoczone.

3. Sprawa zakazu broni chemicznej i biologicznej.

Zachmurzenie duże z większymi przejaśnieniami. Miejscami możliwość opadów deszczu. Temperatura maksymalna od 3 st. po północy wzniesienie do 13 st. w południu. Wiatry umiarkowane, następne dość silne z kierunków zachodnich.

Dokończenie na str. 2

Spotkanie Wielkiej Czwórki

Wczoraj zebrał się w Berlinie Zachodnim ambasadorowie 4 wielkich mocarstw: ZSRR, USA, Wielka Brytania i Francji, aby kontynuować rozmowy na temat problemu tej części miasta. Było to 9 z kolei spotkanie.

Prezydent Cypru w Japonii

Prezydent Cypru, arcybiskup Makarios, przybył w środę do Tokio z sześciodniową wizytą. Podczas pobytu w Japonii Makarios przeprowadzi rozmowy z premierem Sato i złoży wizytę cesarzowi Hirohito.

Afrykańska podróż Newsoma

Zastępca sekretarza stanu ds. Afryki, Newsom, udał się we wtorek w podróż do kilku krajów Afryki. Jej głównym celem ma być wizyta w Republice Południowej Afryki.

Rozmowy Tito — Ceausescu

W środę przed południem w Brukseli odbyły się rozmowy między prezydentem Jugosławii Tito a przewodniczącym Rady Państwa Rumunii, Ceausescu.

Rozmowy zostaną zakończone w środę. Wizyta Ceausescu nie ma charakteru oficjalnego, państwowego.

Debate w Bundestagu

W środę przed południem Bundestag rozpoczął debatę nad czterema ważnymi projektami ustaw z dziedziny socjalno-politycznej.

Rozpatrywane są także uzupełniające propozycje CDU/CSU. Centralnym punktem tematu jest projekt ustawy o ubezpieczeniu chorobowym.

Wichura nad Europą

Burze i wichury we wtorek po południu spowodowały 5 ofiar śmiertelnych w różnych okęgach NRD. Zanotowano też straty materialne w urządzeniach energetycznych i łączności.

W nocy z wtorku na środę, podczas gwałtownego sztormu, zgi

Pablo Picasso w Nicei

Słynny malarz Pablo Picasso (z lewej) przybył 3 bm. do Nicei, aby w tamtejszym muzeum sztuki współczesnej odrestaurować swój fresk „Wojna i pokój”.

CAF — AP — telefoto

Zarządzanie budownictwem

tematem narady w URM

Problemy związane z poprawą organizacji przedsiębiorstw budowlanych, a zwłaszcza lepszego dostosowania ich możliwości wykonawczych do wzrastających zadań w inwestycjach przemysłowych — to temat narady przewodniczących prezydium wojewódzkich rad narodowych całego kraju, która pod przewodnictwem wicepremiera Zdzisława Tomala, rozpoczęła się wczoraj w Urzędzie Rady Ministrów.

W obradach uczestniczyło kierownictwo resortu budownictwa z ministrem Andrzejem Gierszem. (PAP)

Działacze związkowi o jakości budownictwa

Niezadowalająca często jakość budownictwa mieszkaniowego, liczne usterki ujawniane w nowych domach spotykają się z uzasadnionym sprzeciwem użytkowników mieszkań. Problem ten ma nie tylko aspekt społeczny, lecz również niemniej ważny — ekonomiczny.

Problem jakości budownictwa i materiałów budowlanych a zwłaszcza formy działania na rzecz poprawy istniejącego w tej dziedzinie stanu stanowią temat wczorajszych wspólnych obrad Prezydium Zarządu Głównego ZZ Pracowników Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Komisji Budownictwa i Remontów Mieszkań CRZZ. PAP

Górniki — Górze
3:0 (3:0)
Legia — Standard
2:0 (2:0)

Kształcenie kadr robotniczych

Ok. 1 mln osób dla przedsiębiorstw i zakładów pracy przez myśl kluczowego oraz blisko 2 mln osób dla przemysłu terenowego, spółdzielczości, zakładów usługowych, warsztatów rzemieślniczych itp. przeszkolili Wojewódzkie Zakłady Doskonalenia Zawodowego w latach 1945-1970. Szczególnie dynamiczny rozwój działalności WZDZ nastąpił w ostatnich 10 latach.

Spółród ponad 2.400 specjalności zawodowych mieszczących się w polskiej nomenklaturze zawodów, prawie 1500 nie wymaga wieloletnich form kształcenia, właściwych szkoleniu. Częściej lepsze wyniki daje kształcenie systemem kursów dokształcających i metodą praktycznej nauki zawodu. Kształceniem kadr w zawodach nie znajdujących odbicia w systemie szkół państwowych i resortowych zajmują się na terenie całego kraju Wojewódzkie Zakłady Doskonalenia Zawodowego. Prowadzą

one trzy formy kształcenia. Kształcenie kursowe prowadzi 840 ośrodków szkolenia, a kształcenie warsztatowe 125 ośrodków nauki praktycznej. Ponadto WZDZ prowadzi 38 za sadniczych szkół dokształcających, które przygotowują specjalistów różnych zawodów. Działalność WZDZ nabiera obecnie szczególnego znaczenia. Wzrost wymagań kwalifikacyjnych, jakie stawia się kandydatom do poszczególnych zawodów — wynika z ogólnego postępu w dziedzinie modernizacji polskiej gospodarki. Dla

tego też systematyczne i stałe przycupanie i doskonalenie za wodowe kadr robotniczych jest jednym z warunków dalszego pomyślnego rozwoju prawdziwie nowoczesnej produkcji. Im bowiem lepiej przygotowany za wodowo jest robotnik, tym wyższa jest jakość wyrobów, które wytwarza i tym trudniejsze za dania produkcyjne jest on w stanie realizować.

W planach rozwojowych Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego, który zrzesza Wojewódzkie Zakłady Doskonalenia Zawodowego, kładzie się nacisk na dalszy, intensywny rozwój wszystkich form doskonalenia i dokształcania zawodowego. W opracowanym przez związek — przy udziale pionów gospodarczych, rad narodowych i kuratorów okręgów szkolnych — planie na lata 1971-75 przewiduje się przeszkolenie ponad 1 mln 200 tys. osób, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju doskonalenia zawodowego, wyczerpania drugiego i trzeciego zawodu, szkolenia w kierunkach specjalistycznych, wyczerpania zawodu i przysposabiania do określonej pracy.

Warto dodać, że szczególnym zainteresowaniem przedsiębiorstw przemysłowych cieszą się te rodzaje kształcenia, które prowadzą do aktywizacji wiedzy zawodowej i wyczerpania nowych umiejętności, związanych z rozwojem techniki, następnie — kursy kwalifikacyjne przygotowujące do egzaminów na tytuły czeladnika i mistrza w różnych zawodach oraz kursy przysposabiania do zawodu. (PAP)

Uwaga gospodarstwa rolne!

By ogień nie trawił naszego mienia

Z codziennych meldunków i komunikatów o sytuacji pożarowej wynika, iż niemalże liczbę pożarów, powodujących duże straty notuje się na terenie Państwowych Gospodarstw Rolnych. Dane statystyczne z ostatnich lat wykazują, iż liczba pożarów oraz straty materialne z tego tytułu stale rosną. W 1966 r. w PGR-ach miało miejsce 200 pożarów, w 1967 r. już 722, w 1968 r. — 863, a w ub. r. ok. 1 100 pożarów. W ciągu 9 miesięcy br. w PGR-ach wydarzyło się 329 pożarów, co wcale nie oznacza poprawy sytuacji, bowiem w okresie jesienno-zimowym niebezpieczeństwo wybuchu pożaru rośnie.

Zapobieganie pożarom w PGR-ach w okresie jesienno-zimowym ma szczególne znaczenie m. in., ze względu na zgromadzone w magazynach i spichrzach plony. Trwające jeszcze zbiory roślin okopowych oraz prace polowe wymagają również zwiększenia opieki nad dziećmi, zwłaszcza w wieku przedszkolnym, które jakże często, bawiąc się zapalnikami, powodują pożar.

Warto też zwrócić uwagę, że jak wykazują przykłady z ostatniego miesiąca, często przyczyną pożaru bywa zwarcie w niedbale konserwowanej instalacji elektrycznej, wady urządzeń ogrzewczo-kominyowych oraz niezgodne z przepisami magazynowanie płodów rolnych i nawozów sztucznych.

Stan bezpieczeństwa przeciw pożarowego w PGR-ach był ostatnio przedmiotem analizy przeprowadzonej przez Związek Ochotniczych Straży Pożarnych.

Państwowe Gospodarstwa Rolne obejmują dziś swoim zasięgiem ponad 3,4 mln ha gruntów, tysiące budynków mieszkalnych, obiektów gospodarczych, magazynów itp. Dla ok. 360 tys. osób zatrudnionych w PGR, nie mogą więc pozostać obojętne sprawy związane z zabezpieczeniem mienia społecznego. Straty wynikające z niedbalstwa i lekceważenia przepisów wynoszą przecież miliony złotych.

Zarząd Główny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych.

Gaz ziemny dla północnej Polski

Wczoraj w powiecie puławskim przekazano do eksploatacji ważny obiekt — drugi z kolei po Jarosławiu zakład przemysłowy gazu ziemnego.

Investycja ta zrealizowana została zgodnie z podjętą przed niespełna trzema laty uchwałą KERM o budowie gazociągu z Warszawy do Włocławka oraz trzech tłoczni na trasie Jarosław — Włocławek. Taki system zapewni ma ciągłe, zwiększone dostawy gazu dla odbiorców komunalnych w województwach lubelskim, warszawskim, łódzkim i bydgoskim, a przede wszystkim dla odbiorców komunalnych w Puławach i Włocławku, a w niedalekiej przyszłości także dla Trójmiasta oraz województw gdańskiego i olsztyńskiego. (PAP)

Dzisiejszy serwis informacyjny opracowała Bogna Wojciechowska

Na forum ONZ

Przed głosowaniem nad kwestią bliskowschodnią

We wtorek na plenarnym posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego ONZ, które omawia sytuację na Bliskim Wschodzie, przedstawiciel Argentyny w imieniu 20 krajów Ameryki Łacińskiej wniósł nowy projekt rezolucji, domagającej się m. in. — przedłużenia zawieszenia broni w strefie Kanału Sueskiego.

Na tym samym posiedzeniu przedstawiciel Nigerii w imieniu grupy krajów afro-azjatyckich przedstawił zrewidowany tekst poprzedniego projektu rezolucji tych państw.

W związku z tym, że wszystkie te propozycje zostały zgłoszone w ostatniej chwili przed zamknięciem dyskusji, przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego Hambro zmienił porządek dzienny, aby delegacje miały czas na konsultacje przed wyznaczonym na środę głosowaniem. (PAP)

Opony śniegowo-błotne z „Dębicy“

Dębickie Zakłady Opon Samochodowych „Stomil” — największy w kraju producent opon do samochodów osobowych (2,6 mln szt. rocznie), przed kilku miesiącami wykonał partię niewytwarzanych poprzednio w Polsce opon tzw. opasanych do Polskich Fiatów.

Obecnie rozpoczęto tu produkcję nowych „superopon”. — również opasanych, ale przystosowanych do eksploatacji w warunkach jesienno-zimowych, tzw. śniegowo-błotnych. Opony te przeznaczone są m. in. do Polskich Fiatów, na których wystartują nasi zawodnicy do tegorocznego rajdu do Monte Carlo. (PAP)

Wyrok w procesie o podwójny mord

Kotlarek i Faberski skazani na kary śmierci

4 bm. Sąd Wojewódzki w Poznaniu ogłosił wyrok w procesie 42-letniego Feliksa Kotlarka (9-krotnie karanego), 20-letniego Mariana Faberskiego (5-krotnie karanego) i 33-letniego Piotra Stępienia oskarżonego o to, że w nocy z 28 na 29 stycznia br. w Pniewach zamordowali Weronikę i Stefana Krygierów, bratów należących do nich rzeczy wartości blisko 100 tys. zł, po czym dla zatarcia śladów zbrodni podpalili dom.

Trybunał, któremu przewodniczył sędzia Sądu Wojewódzkiego Stefan Minta, ustalił następujący stan faktyczny:

Oskarżeni działali wspólnie w zamiarze pozbawienia życia Krygierów oraz dokonania rabunku, przy czym plan zbrodni powstał kilka dni przed 28 stycznia br. Tego dnia wtargnęli do zagrody Krygierów. Najpierw Stępień, zgodnie z ustalonym wcześniej podziałem ról, usunął psy. Kotlarek i Faberski obezwładnili gospodarzy, związali, po czym wypychając im do ust lignię sprowadzili ich uduszenie. Po rabunku wszyscy oskarżeni podpalili dom Krygierów.

Analizując postawy oskarżonych w procesie Sąd stwierdził, że prawdziwe wyjaśnienia składał tylko Stępień. Obrona Kotlarka i Faberskiego była natomiast wykretna, zmierzająca do uniknięcia odpowiedzialności karnej i niejednokrotnie nawet kosztem współoskarżonych.

Sąd skazał Kotlarka i Faberskiego na kary śmierci oraz utratę praw publicznych na zawsze. Kara dla Stępienia: 15 lat pozbawienia wolności, grzywna w wysokości 10 tys. zł oraz utrata praw na 10 lat. Wobec wszystkich oskarżonych Trybunał orzekł przepadek ich majątku w całości.

Surowy wyrok — stwierdził Sąd — uzasadniony jest okolicznościami, w jakich popełniono trzy zbrodnie: zabójstwa, rabunku i podpalenia. W bestialski sposób pozbawiono życia bezbronnych staruszków, by przywłaszczyć sobie ich pieniądze. Bezpośredni sprawcy tego czynu: Faberski i Kotlarek to wielokrotni przestępcy, alkoholicy, ludzie agresywni, bez jakiegokolwiek respektu dla obowiązujących norm współżycia.

Zgon W. J. Grabskiego

3 bm. po długiej chorobie zmarł w Warszawie w wieku 69 lat pisarz i historyk Władysław Jan Grabski.

Do istotnych jego osiągnięć literackich zaliczane są powieści historyczne, nawiązujące do przeszłości naszego narodu. (PAP)

Wybory w Stanach Zjednoczonych

Demokraci utrzymali przewagę w Izbie Reprezentantów i w Senacie

We wtorek na terenie Stanów Zjednoczonych odbywały się wybory do Izby Reprezentantów, trzeciej części miejsc w Senacie oraz w 35 stanach, gdzie miano wyznaczyć nowych gubernatorów. Przed ogłoszeniem ostatecznych wyników widać już, że Partia Demokratyczna utrzymała dotychczasową przewagę w Izbie Reprezentantów i w Senacie oraz znacznie powiększyła swój stan posiadania, jeśli chodzi o liczbę gubernatorów.

Jak podaje agencja AP, do godz. 10 czasu warszawskiego wybrano 11 gubernatorów republikkańskich i 19 demokratycznych. W pięciu stanach sytuacja nie została jeszcze wyjaśniona. Do tej pory w 35 stanach, gdzie odbywały się wybory gubernatorów, 24 stanowiła należała do republikanów, a 11 do demokratów.

Demokraci odebrali republikanom m. in. stany Ohio, Pensylwania i Floryda, gdzie liczba wyborców jest bardzo duża. Może to mieć istotne znaczenie w wyborach prezydenckich w 1972 roku.

Z bardziej znanych polityków stanowiska gubernatorów zdobyli: w Nowym Jorku republikanin Nelson Rockefeller, w Kalifornii republikanin Ronald Reagan oraz w Alabamie znany rasista i zwolennik segregacji George Wallace.

We wtorek dokonano także wyboru 35 senatorów, których kadencja trwa 6 lat.

Według ostatecznych obliczeń, w wyborach do Senatu USA demokraci zdobyli 21 miejsc, republikanie — 12, inni — 2. W sumie republikanie uzyskali jedno miejsce.

Partia demokratyczna poniosła pewne straty, jeśli chodzi o stan posiadania w Senacie.

Z bardziej znanych polityków w wyborach do Senatu zwycięstwo odnieśli: demokraci Edmund Muskie w stanie Maine, demokraci Edward Kennedy w Massachusetts oraz demokraci Hubert Humphrey w stanie Minnesota. Wszyscy trzej są uważani przez komentatorów za potencjalnych kandydatów partii demokratycznej w wyborach prezydenckich w 1972 roku.

O godz. 11 czasu warszawskiego w środę było wiadome, że w wyborach do Izby Reprezentantów, która liczy 435 członków, demokraci zdobyli 242 mandaty a republikanie 171. Dla utrzymania większości trzeba uzyskać co najmniej 218 mandatów. Obserwatorzy zwracają uwagę, że partia demokratyczna powiększyła swój stan posiadania zaledwie o 4 mandaty, co nie jest zbyt wielkim osiągnięciem, gdyż w tego rodzaju wyborach partia opozycyjna odniosła zawsze zdecydowany sukces.

Wiceprezydent Agnew w rozmowie z dziennikarzami w środę o świecie, powiedział, że niezależnie od przesunięć ilościowych między demokraciami a republikanami, w Senacie nastąpiła „ważna zmiana ideologiczna”. Zdaniem wicepre-

zydenta, administracja może obecnie liczyć w Senacie na „robotniczą większość”, która zapewni poparcie dla jej posunięć, szczególnie w zakresie polityki zagranicznej i wojskowej.

Ogólnie biorąc — oświadczył Agnew — „poszło nam bardzo do brzo”. (PAP)

Forum programowo-metodyczne WDK

Minister kultury i sztuki Lucjan Motyka dokonał wczoraj otwarcia dorocznego forum programowo-metodycznego wojewódzkich domów kultury.

Przemawiając w czasie obrad L. Motyka poinformował o powołaniu przy Ministerstwie Kultury i Sztuki — Centralnego Ośrodka Metodyki Uspołeczniania Kultury, który służyć będzie pomocą metodyczną i metodologiczną szerokiej rzeszy działaczy kulturalnych w terenie. (PAP)

Aktualne zadania rolnictwa

Dokończenie ze str. 1

perspektywy lepszego zaopatrzenia rynku w roku przyszłym i latach następnych.

Równie ważnym zadaniem w produkcji roślinnej — stwierdził min. Okuniewski — jest dążenie do zmian w strukturze zasiewów na korzyść powiększenia obszaru uprawy pszenicy i jęczmienia, zwłaszcza jarego. Warunki ku temu już istnieją. Niezależnie bowiem od stale rosnących dostaw nawozów mineralnych rolnictwo otrzymuje coraz więcej kwalifikowanych nasion wysokowydajnych odmian zbóż, zwłaszcza pszenicy i jęczmienia.

Z uwagi na duże zróżnicowanie sytuacji w różnych rejonach kraju konieczne jest zdaniem min. Okuniewskiego — ustalenie konkretnych programów działania zabezpieczających realizację głównych zadań nie tylko dla poszczególnych województw, i powiatów, ale także gromad i wsi. Powinny się tym zająć zespoły specjalistów rolnych. (PAP)

„To co nie jest poufne“

Korespondencja „Głosu“ z Warszawy

Nielatwa jest sytuacja dziennikarskiego obserwatora zapożyczanego we wtorek decydującej fazy rozmów polsko — zachodniemiemieckich. Wstępem do kolejnej fazy rozmów była bowiem wizyta ministra Scheela u min. dr. Stefana Jędrzychowskiego, w trakcie której obaj szefowie delegacji rządowych odbyli 70-minutową rozmowę w cztery oczy (jeśli rzecz jasna nie liczyć oczu tłumaczy). Już także na samym wstępie odbytego w pałacyku MSZ przy ul. Foksal pierwszej posiedzenia plenarnego obu delegacji, nim jeszcze na zaproszenie polskiego gospodarza złożył swe oświadczenie min. Walter Scheel, obie strony uzgodniły poufny charakter rozmów.

Wprawdzie poufność pertraktacji ogranicza możliwość sprawa woda. Ale — i to jest decydujące — służy samej sprawie rozmów: eliminuje lub co najmniej ogranicza groźbę zakłócenia ich. Rozmowom towarzyszy bowiem nie tylko zainteresowanie opinii publicznej obu krajów. Także żywcem oczekiwanie zwolenników oraz nie tajona niechęć przeciwników odprężenia na kontynencie europejskim.

Oby dobrą wróżba dla samych rozmów był fakt, że min. Jędrzychowski powitał gościa przybywającego doń z oficjalną wizytą w tej samej sali gmachu MSZ, w której toczyły się rozmowy delegacji obu rządów podczas tych rund, kiedy to przewodniczącym strony pol-

skiej był wiceminister Józef Wieniewicz, a strony zachodniemieckiej sekretarz stanu Ferdinand Duckwitz. Bądź co bądź w toku tych dotychczasowych negocjacji udało się stronom osiągnąć na tyle zbieżne stanowiska w sprawie docelowego układu, że pozwoliło to podjąć rozmowy na obecnym szczeblu.

Dziennikarze zachodniemiemieccy, ściślej mówiąc ci spośród nich, którzy tu, w rozmowach z nami deklarują się jako zwolennicy normalizacji w oparciu o uznanie granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej, oceniają zresztą za szczególnie dobry znak, że część pierwszego oświadczenia rzecznicza delegacji NRF barona von Wachmera, złożonego wtorkowym popołudniem, iż rząd NRF uważa normalizację stosunków z Polską za swój obowiązek i uczyni co jest w jego mocy, aby umożliwić normalizację. Ta deklaracja — którą ze względu na brak stenogramu odhwarzam z własnego zapisu — tym bardziej znalazła odbicie w kuluarowych głosach zachodniemieckich sprawozdawców (i chyba także znajdzie w ich dziennikach), że świadomi są tego, iż to od strony niemieckiej zależy ten postęp i efekt rokowań. Nikt z nich nie może, i nie próbuje negować faktu, że jeśli chodzi o stronę polską dążenie do podjęcia procesu normalizacyjnego na gruncie istniejących realiów nie stanowi nowum w polskiej polityce zagranicznej. I że dotychczas na prze-

szkodzie normalizacji stała polityka uprzednich rządów NRF, zorientowana na zrewidowanie granicy na Odrze i Nysie uznawanej już od roku 1950 przez sąsiedzką nam państwo niemieckie — NRD. Tym bardziej jednak trudno mi skwitować milcze niem, jak to postulował jeden z dziennikarzy zachodniemieckich, taki głos pochodzący właśnie z NRF, że cytując: „uznanie granicy nie może być przyjęte jako zalegalizowanie wypędzenia Niemców”. Co tu dużo mówić: choćby nawet była to tylko uwaga obliczona „wyłączenie na dodanie ducha” mnie zadziwiła odzywka imć pana Zagłoby o Niderlandach. Przecież wysiedlenie niemieckie z ziem wchodzących w skład państwa polskiego to sprawa która nie podlega „legalizacji” przez NRF. Ta sprawa została zalegalizowana przez dokument prawa międzynarodowego tej rangi co Układ Poczdamski, przeszło ćwierć wieku temu.

Toteż tym spośród dziennikarskich obserwatorów warszawskich rozmów między państwowych, którzy przyjechali tu jeszcze znaną Renu z wiarą w częściciwą choćby skuteczność kampanii na rzecz rzekomych ułatwień humanitarnych dla rzekomej masy Niemców w Polsce, wyjątkowo chyba ostatecznie zakres rokowań oświadczenie dyrektora Departamentu Prasy i Informacji MSZ ambasadora Romualda Poleśczuka: „tak zwane sprawy ludzkie są problemem wewnętrznym i nie mogą być przedmiotem porozumień bilateralnych. Ten problem wchodzi w zakres naszych suwerennych praw i nie mieści się w uzgodnieniach bilateralnych”.

ZBIGNIEW SZUMOWSKI

Przebudzenie kolonii

Nielatwo jest z ogromnego wkładu Lenina w rozwój marksistowskiej myśli wybrać sprawy ważniejsze i mniej ważne. Nie ulega jednak wątpliwości, że w dorobku twórcy państwa radzieckiego, które powstało przed 53 laty w wyniku zwycięskiej Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej do najważniejszych osiągnięć należy sprecyzowanie funkcji i roli kolonii. Do Lenina nie było na ten temat właściwie żadnych poglądów w międzynarodowym ruchu robotniczym. Rewizjoniści, jak Bernstein, ograniczali swoje zainteresowania teoretyczne i praktyczne do krajów wysoko rozwiniętych, w tych zaś widzieli szansę postępu nie w zdobyciu władzy i przeobrażeniu społeczeństwa, lecz w powolnych reformach wywalczonych pod naciskiem klasy robotniczej. Ortodoksi zaś, jak Kautsky, zbyt ściśle trzymali się litery Marksa, aby móc twórczo adaptować marksizm do zmieniających się warunków.

Nie też dziwnego, że w dziełach II Międzynarodówki przed I wojną światową sprawa kolonialna pojawia się wyłącznie w jej aspekcie humanitarnym, jako protest przeciwko barbarzyństwu. Nie ma zaś ani analizy ekonomicznego znaczenia kolonii dla wielkich mocarstw, ani też poglądu na potencjał rewolucyjny, jaki stanowić mogą walki wyzwolenie.

Dopiero Lenin pierwszy dostrzegł i zanalizował te sprawy. W szczególności zaś dwa momenty: kolonie jako integralny czynnik imperializmu, któremu służą jako obiekt nie tylko eksploatacji surowców, lecz również eksportu kapitału oraz ręki narodowe w koloniach jako sojusznika, jeżeli nawet nieświadomego światowej rewolucji.

Twórcy naukowego socjalizmu nie mieli i nie mogli mieć tej perspektywy. Za życia Marksa podział świata daleki był: jeszcze od zakofczenia, imperializm dopiero się formował, znaczenie zaś kolonii nie było tak wielkie. Co wię-

cej, akcentując pierwszeństwo wybuchu rewolucji socjalistycznej w najbardziej rozwiniętych krajach, tam gdzie najsilniejszy jest proletariatus, nie mogli oni brać pod uwagę ówczesnych ruchów kolonialnych. Jeszcze w 1882 r. Engels pisał do Kautsky'ego, że znaczną większość kolonii i zwycięski w Europie proletariatus będzie „musiał przejąć i jak najszybciej poprowadzić ku samodzielności”. Tylko w niektórych z tych krajów (np. w Indiach) widział on możliwości wybuchu samorodnej rewolucji; inne uległyby przeobrażeniu dopiero po zwycięstwie socjalizmu w krajach rozwiniętych.

Jak wiadomo rozwój historii nie tak się potoczył. A przewidywał to Lenin w czasie, kiedy dekolonizacja nie istniała jeszcze jako pojęcie. Nie jest przypadkiem ta umiejętność przewidywania. Początki bowiem przebudzenia w koloniach przypadają na najaktywniejszy przed rewolucją okres działalności Lenina. Powstawanie partii niepodległościowych (np. Narodowy Kongres Indyjski), rewolucje burżuazyjne w Persji, Chinach czy Meksyku oraz formowanie się nowego etapu rozwojowego kapitalizmu — imperializmu — wszystko to działo się na przełomie XIX i XX wieku. Do tego dochodzi drugi moment: analiza rzeczywistości rosyjskiej, zrozumienie potencjału rewolucyjnego tkwiącego w sojuszu robotniczo-rolniczym pozwoliło Leninowi inaczej spojrzeć na antyimperialistyczny sens ruchów kolonialnych, które w istocie rzeczy niemal zawsze były wojnami chłopskimi. W dodatku Lenin uważał, że studiował kolonialne dzieła caratu, a nazajutrz po rewolucji wielką wagę przypisywał do emancypacji Azji radzieckiej.

Nie też dziwnego, że dopiero marksizm w leninowskiej koncepcji stał się przyswajalnym dla kolonii. Tamtejszym masom ludowym nie bowiem nie mówił program odwołujący się do kartki wyborczej i parlamentu, operujący rosnącym wskaźnikiem udziału proletariatu w społeczeństwie i ro-

nym stopniem zorganizowania związkowego. Dla znacznej większości Azji, Afryki, czy Ameryki Łacińskiej (Lenin pierwszy zresztą zwrócił uwagę na fakt, że ta ostatnia, mimo oficjalnej niepodległości, stanowi w istocie rzeczy rejon zależny) zarówno stawka walki jak i jej formy oraz metody musiały być inne. Toteż dopiero sformułowanie programu w kwestii narodowej i rolnej oraz przeanalizowanie charakteru i roli imperializmu pozwoliło przystosować marksizm do potrzeb kolonialnego świata.

Mao Tse-tung, w czasach kiedy jeszcze ciasny nacjonalizm nie przesłaniał mu rzeczy widstego obrazu świata, zwykł mawiać: „Marksizm przyszedł do Chin wraz z salwami „Aurory”. Zdanie to można rozszerzyć na wszystko to, co dziś nazywamy „trzecim światem”: niemal nigdzie nie powstała tam socjaldemokracja, odpowiednik europejskiego, reformistycznego ruchu robotniczego; nawet w wysoko rozwiniętej przeciw i uprzemysłowionej Japonii poważniejsze ośrodki tego typu pojawiły się dopiero po II wojnie światowej. Pierwszymi w tym świecie działaczami robotniczymi — byli komuniści.

Rzecz jasna, chodzi nie tylko o ideowy wpływ leninizmu, ale również o rolę i znaczenie krajów socjalistycznych, zrodzonych z myśli Lenina. W zasięgu tego oddziaływania znalazły się nawet ruchy i siły odległe dość od marksizmu. Niestarczy przypomnieć, że niemal żaden z krajów postkolonialnych nie przynajmniej się dziś do kapitalizmu, że niemal każdy z nich deklaruje się za jakąś postacią socjalizmu, że wiele wreszcie z nich obiera niekapitałistyczną drogę rozwoju. I warto — dla oceny siły tego przyciągania — przytoczyć przykład swoisty i przez nikogo z klasyków nie przewidziany, przykład Kuby, gdzie powstanie na początku czysto narodowe przybrało, wraz z przywódcami, charakter socjalistyczny już po zdobyciu władzy.

Świadczy to o ogromnej żywotności idei leninowskich. Świadczy również o tym, że — podobnie jak Marks — Lenin nie był w stanie przewidzieć wszystkich modeli rozwoju rewolucyjnego. Nie był bowiem prorokiem. Był jednym z wielkich uczonych, których odkrycia miały często implikacje im samym niedostępane.

Jeżeli dziś, w 53 lata po Rewolucji Październikowej, już nad wielkimi obszarami Azji, Afryki i Ameryki Łacińskiej nie powiewają sztandary obcych metropolii — jest to również pomnik dla człowieka, który pierwszy rozciągnął prawo samostanowienia na narody żółte, czarne i czerwono-sko-

STANISŁAW BRODZKI

Przechodzenie do intensywnych form gospodarowania wymaga społeczne zapotrzebowanie na myśl ekonomiczną. Wycho- dząc naprzeciw temu zapotrzebowaniu, ekonomiści zrzeszeni w poznańskim oddziale Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego penetrują różne dziedziny gospodarki naszego regionu, krzewiąc współczesną wiedzę ekonomiczną. Temu celowi służą także organizowane w dniach 5 i 6 bm. sesja naukowa na temat roli drobnej wytwórczości w Wielkopolsce.

A ciężar gatunkowy tego pionu nie jest wcale drobny, jak mogłoby to sugerować nazwa. Dr Tadeusz Grabski — autor jednego z 7 przygotowanych na tę sesję referatów — obliczył, że tylko uspołeczniona część drobnej wytwórczości (państwowy przemysł terytorialny, spółdzielczość pracy, spółdzielczość inwalidzka) skłania 20,8 procent ogółu zatrudnionych w przemyśle i daje 16,7 procent globalnej produkcji przemysłowej naszego regionu.

Drobna wytwórczość ma spore zasługi w gospodarce aktywizacji tych miasteczek i powiatów Wielkopolski, do których wielka industrializacja nie dotarła. W powojennym 25-leciu drobna wytwórczość stworzyła kilkadziesiąt miejscowościach pozabawionych przemysłu, dając pracę tysiącom rodzin.

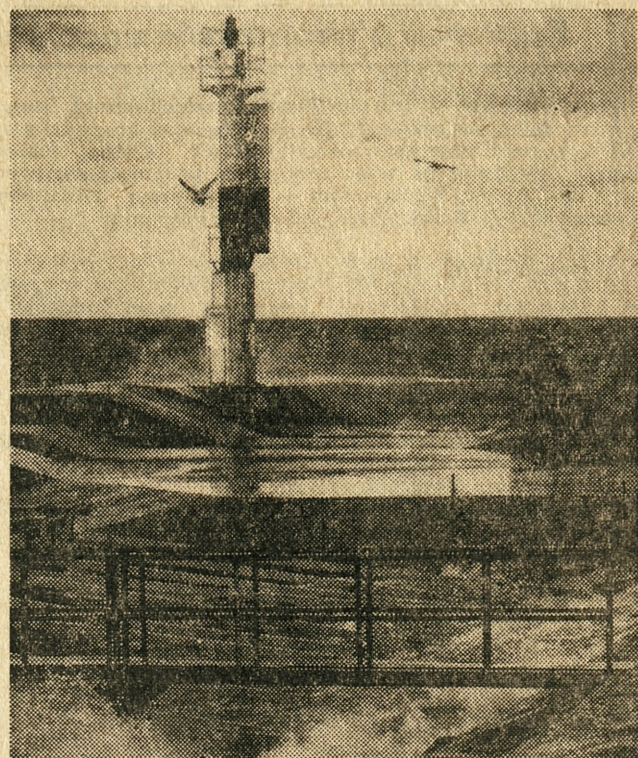
Oczywiście, rozmiarami oraz jakością budynków i wyposażenia technicznego, zakłady drobnej wytwórczości nie mogą równać się z fabrykami przemysłu kluczowego. Wartość technicznego uzbrojenia pracy przypadającego na 1 zatrudnionego w drobnej wytwórczości wynosi tylko 49 700 złotych, podczas gdy w przemyśle kluczowym — 247 900 złotych.

Drobna wytwórczość nie obejmuje tak kapitałochłonnych dziedzin produkcji, jak np. górnictwo, hutnictwo czy energetyka, w których koszt wyposażenia jednego stanowiska pracy sięga miliona i więcej złotych. Już z tego choćby względu, przeciętna wartość technicznego uzbrojenia pracy przypadającego na każdego pracownika drobnej wytwórczości musi być mniejsza, niż w „kluczu”. Lecz nie może to odbijać się na jakości i nowoczesności wyrobów, a także na poziomie osiągniętej przez drobna wytwórczość wydajności pracy.

I to jest istotny problem, który trzeba będzie uwzględnić w polityce przyszłego rozwoju drobnej wytwórczości. Przechodząc na tory gospodarstwa intensywnego, nie ma powodów, które by na dłuższą metę usprawiedliwiały techniczne zacofanie tak znacznej części potencjału wytwórczego.

Jak wspominaliśmy wyżej, drobna wytwórczość Wielkopolski skupia 20,8 procent ogółu zatrudnionych w przemyśle, lecz daje tylko 16,7 procent globalnej produkcji przemysłowej. Świadczy to o znacznych rezerwach. Co powinno

Sztorm na Bałtyku

W Kołobrzegu sztorm! Wysoka fala zalewa falochrony i burzy wodę w basenie portowym.

CAF — fot. Kraszewski

Ekonomiści a drobna wytwórczość

się czynić, aby nowe rezerwy wydobyć? Propozycją jest wiele. Zasygnalizujemy więc tylko niektóre z nich.

Inż. Andrzej Thomas stwierdza w swym referacie, że trzeba by wyraźniej określić za jakie dziedziny zaopatrzenia rynku ma odpowiadać drobna wytwórczość, a za jakie przemysł kluczowy. Następnie trzeba do końca odpowiednich przesunąć produkcję w obu kierunkach i dążyć do specjalizacji, która zawsze zwiększa wydajność i obniża koszty.

Drobna wytwórczość mogłaby być np. wyłącznym producentem musztardy, obuwia domowego, wózków dziecięcych i setek innych tego typu towarów rynkowych, a także produkować wyroby modelowe lub nietypowe, wymagające indywidualnego wykończenia. Jednak — po należytych sprowokacjach — pod względem zaopatrzenia w surowce, materiały, maszyny i urządzenia powinna być traktowana na równi z przemysłem kluczowym.

W niektórych małych zakładach intensyfikacja produkcji będzie możliwa dopiero po ich gruntownej modernizacji. Może się wskazać okazać, że obecnymi dysponentami tych zakładów nie stać na potrzebną modernizację. Wtedy należy te zakłady przekazywać tym ges-

torom, którzy takie środki mają.

Mgr Miron Ellmann jest zdania, że dla zapewnienia drobnej wytwórczości wyboru racjonalnych, sporządzonych w oparciu o rachunek ekonomiczny decyzji gospodarczych, należałoby uelastyczyć zarządzanie drobną wytwórczością. Lecz większej samodzielności przedsiębiorstw powinna zarazem towarzyszyć większa odpowiedzialność. Za skutki błędnych decyzji i niegospodarności winny one ponosić pełne konsekwencje.

Mgr Dyonizy Balasiewicz stwierdza w swym referacie, że ważnym warunkiem intensyfikacji drobnej wytwórczości jest umiejętność kierowania małymi zespołami ludzkimi oraz szybkiego dostosowywania organizacji przedsiębiorstwa do zmieniających potrzeb rynku, zadań i środków. W warunkach dużego rozproszenia drobnej wytwórczości, nabycie takich umiejętności jest trudne, niemniej jednak konieczne.

O tych i innych sprawach trwa dzisiaj dyskusja na sesji naukowej PTE w Poznaniu. Ekonomiści radzić będą na te tematy także jutro. Oby jak najefektywniej.

PIOTR CHOJNACKI

25 lat ORMO

Znaczny dorobek i ambitne zamierzenia

Miejska organizacja Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej w Poznaniu skupia kilka tysięcy członków działających w 181 jednostkach zakładowych, 69 jednostkach przy komitetach blokowych, 55 placówkach samodzielnych i 56 jednostkach specjalistycznych: pedagogicznych, sanitarno-porządkowych, kolejowych wodnych i innych. Tegoroczny 9-miesięczny bilans poznańskich ORMO-wców to m. in. ponad 95 tys. służb (około 0,5 mln godzin) samodzielnych i wspólnych z MO. Szczególną aktywnością wyróżniła się 552-osobowa grupa społecznych inspektorów ruchu drogowego, która skontrolowała około 84 tys. pojazdów i udzieliła ponad 13 tys. pouczeń nie zdyscyplinowanym użytkownikom dróg. Nadto na wniosek inspektorów ponad 3 000 takich użytkowników MO ukarała mandatami, 230 stanęło przed kolegiami orzekającymi, a 272 pożyło się dowodów rejestracyjnych.

Znaczny dorobek poznańskich ORMO-wców nie zaspokaja jednak ich ambicji. Dostrzegając potrzebę zwiększenia wysiłków na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz chcąc uczcić swoje święto w lutym 1971 roku przypada 25 rocznica powsta-

nia ORMO), pragną działać jeszcze efektywniej i wszechstronnie niż dotychczas. Głównie kierunki tej pracy to m. in. opieka nad nieletnimi — moralnie zaniechanymi, zabezpieczanie mienia społecznego w zakładach pracy i miejscach publicznych (chodzi np. o obiekty kulturalne i sportowe, zieleni, lampy uliczne), troska o porządek i czystość, zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w szczególności za pewnienie bezpiecznej drogi do szkoły. Na uwagę zasługuje także wzmocnienie służb patrolowych w godzinach wieczornych i nocnych, gdyż może to ograniczyć liczbę chuligańskich ekscesów i napadów rabunkowych. Jak widać ORMO-wcy preferują takie kierunki działania, które w obecnej sytuacji są niezwykle istotne i zgodne ze społecznym zapotrzebowaniem.

Realizacja zadań, o których była mowa, wymaga m. in. dalszej rozbudowy szeregów ORMO, intensyfikacji szkolenia oraz zacieśnienia współpracy z licznymi instytucjami i organizacjami społecznymi. Właśnie te i inne problemy związane z rozwojem organizacji stanowią temat dzisiejszych obrad 250 komendantów jednostek i placówek ORMO działających w naszym mieście. (y)

Tkaniny odporne na brud

W zakładowym laboratorium Andrychowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego — jednej z najstarszych w kraju fabryk włókienniczych, trwają prace zmierzające do dalszego poprawienia własności użytkowych tkanin bawełnianych. Aktualnie chemicy pracują nad rozwiązaniem trzech problemów: jak uodpornić tkaniny na butwienie, na działanie wysokiej temperatury, oraz w jaki sposób uzyskać apreturę utrudniającą brudzenie się tkanin oraz ułatwiając ich czyszczenie. Warto przypomnieć, iż w tymże laboratorium opracowano już dobre środki pozwalające na otrzymywanie bawełny niemniejszej i odpornej na przemakanie. (PAP)

Co roku wybieramy „NAJPOPULARNIEJSZEGO WIELKOPOLANINA”

Czytelnicy o wielkim plebiscycie

Ogłoszony przez Wojewódzką Komisję Związków Zawodowych, Wielkopolskie Towarzystwo Kulturalne, „Gazetę Poznańską”, „Głos Wielkopolski”, „Express Poznański”, Rozgłośnie Polskiego Radia i Ośrodek Telewizyjny Poznań — plebiscyt na „Najpopularniejszego Wielkopolanina roku 1970” wywołał żywe zainteresowanie i pozytywnie oceniany jest przez naszych Czytelników. Publikowaliśmy niedawno ich wypowiedzi na ten temat, a dzisiaj zamieszczamy dalsze.

Wanda Nowak — brygadzi- stka z działu produkcji modelowej ZPO im. Komuny Paryskiej („Modena”): — Inicjatywa WKZZ, WTK, prasy, radia i TV jest ciekawa. Należy się bowiem spodziewać, że triumfatorzy plebiscytu będą reprezentować wzorcowe postawy życiowe. W pierwszej dziedzinie widzę zarówno bohaterów, którzy narażali własne życie, by ratować cudze i bohaterów dnia powszedniego. Myślę, że na to ostatnie miano zasługują ludzie zaangażowani, społeczni, cieszący się zaufaniem swojego środowiska i posiadający duży autorytet moralny.

Moim zdaniem typowanie kandydatów powinno odbywać się w toku dyskusji członków wiek- szego kolektywu. Korzyść by-

łaby dwójka. Takie wy- suwanie kandydatów ogranicza subiektywizm, trudny do uniknięcia jeśli typuje tylko jedna osoba. Ponadto zastanawianie się w licznym gronie osób nad tym kto zasługuje na tytuł „Najpopularniejszego Wielkopolanina roku 1970” niechybnie wywoływałby dyskusję wartościującą postawy życio- we.

Józef Scibisz — przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego Związku Młodzieży Wiejskiej: — Wysoko oceniam pomysł zorganizowania plebiscytu, bowiem jego istota sprowadza się do kształtowania postaw zgodnych z wymogami socjalistycznego rozwoju naszego kraju. Chodzi zatem o preferowanie szczególnie takich wartości jak wysokie kwa-

lifikacje zawodowe i dobra robota, którą można przeciwieństwo- miać z patriotyzmem i internacjonalizmem. Jest to sprawa szczególnie ważna dla wsi, gdzie dokonuje się wielka rewolucja techniczna i obyczajowa, która wymaga spopularyzowania odpowiedzialnych jej wzorców osobowych, a tym samym dewaluacji postaw anachronicznych. Ten proces wartościowania jest procesem długotrwałym i dlatego do- brze byłoby, gdybyśmy co roku wybierali „Najpopularniejszego Wielkopolanina”. Dodam, że inicjatywa ta, której sens jest zbliżony z celami ideowo-wychowawczymi naszej organizacji, wywołała żywe zainteresowanie wśród członków ZMW. Odbyło się już sporo zebrań kół wiejskich i zarządów gromadzkich poświęconych typowaniu kandydatów na „Najpopularniejszego Wielkopolanina roku 1970”.

Dr med. Stanisław Andrzejewski — przewodniczący Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej Rady Narodowej Poznań, dyrektor Szpitala Miejskiego im. J. Strusia: — Bardzo jestem cie-

kaw, kto zostanie wybrany „Najpopularniejszym Wielkopolaninem roku 1970” i jaki będzie skład tej dziewiątki, która zdobyje tytuły „Wielkopolanina roku 1970”. Wyniki plebiscytu pozwolą bowiem zorientować się, jakie postawy życiowe, wartości i osiągnięcia społeczeństwo ceni najbardziej. Moim zdaniem w plebiscycie powinni zwyciężyć przede wszystkim ci, których cechuje wrażliwość na ludzkie potrzeby. Jest to bowiem wartość nadrzędna i uniwersalna — trzeba jej wymagać od przedstawicieli wszystkich środowisk, nie tylko służby zdrowia. Jeśli o tę ostatnią chodzi, to widzę w niej sporo kandydatów do tytułu „Najpopularniejszego Wielkopolanina roku 1970”.

Wyda się, że plebiscyt może w jakimś stopniu uzupełniać zło rozwinięty i źle funkcjonujący system bodźców moralnych. Są takie osiągnięcia i czyny, których nie wystarczy wynagrodzić pieniędźmi. Wymagają bowiem przede wszystkim wyróżnień moralnych. Takim zaszczytem jest już samo kandydowanie do tytułu „Wielkopolanina roku 1970”. Niechże więc plebiscyt o takim znaczeniu wychowawczym będzie ogłaszany co roku.

Rozmawiał:

M. L.

Technika na miarę człowieka

Rozmowa o wzornictwie z doc. Janem Węclawskim

Jakie miejsce w rewolucji naukowo-technicznej powinno przypaść plastyce? Na ile przemysł korzysta z nas z pomocy plastyków-projektantów? Czego możemy obecnie oczekiwać po wzornictwie? Na te tematy rozmawiamy z doc. Janem Węclawskim — prorektorem Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu.

— Wokół wzornictwa narodziło się już wiele nieporozumień i błędnych interpretacji. Dla wielu jeszcze sprowadza się ono w praktyce do działań czysto estetycznych. Stawiamy coś w rodzaju makijażu, upiększenia przedmiotu, dodatku. Tak wyobrażają sobie wzornictwo często jeszcze u nas inżynierowie. Tymczasem celem wzornictwa jest lepsze przystosowanie świata przemysłowego do człowieka, do jego potrzeb. Słowem chodzi tu o obronę człowieka przed sztucznym środowiskiem wytworzonym przez cywilizację techniczną, o dostosowanie techniki do jego możliwości percepcyjnych. Minął już okres bezkrytycznego zafascynowania techniką i przemysłem. Zachodzi obecnie potrzeba obrony przed zalewem zbędnych przedmiotów, trudnych w obsłudze maszyn i urządzeń, niedostosowanych do możliwości ludzkich. I to właśnie staje się dziś pierwszoplanowym zadaniem wzornictwa. Oczywiście wynikają z tego i dalsze jego zadania. Jednym z nich jest zaspokajanie naturalnych potrzeb człowieka do piękna. Tak jak dojrzał już problem walki z zanieczyszczeniem i hałasem, tak samo do rangi problemu urasta sprawa ochrony naturalnego środowiska. Słowem, walka z destrukcyjnym działaniem otoczenia sztucznego. Rzecz o wzornictwie jest również wyznaczenie właściwego miejsca wyprodukowanego przez człowieka przedmiotu. Każdy producent stara się dać towar bardzo atrakcyjny wizualnie i „przekrzyczeć” nim swego sąsiada. Liczba przedmiotów wprowadzonych do obiegu w naszym stu-

leciu wielokrotnie przewyższa liczbę przedmiotów wyprodukowanych przez ludzkość w całej jej historii. Trzeba cały ten chaos uporządkować. Jednym z zadań wzornictwa staje się więc obecnie, nie tyle mnożenie liczby przedmiotów, ile uwolnienie nas od przedmiotów niepotrzebnych.

— Czy plastyka rzeczywiście jest w stanie podać wszystkim tym zadaniom? Czy nie za wiele może od niej oczekujemy?

— Pamiętajmy, wzornictwo to nie tylko sprawa plastyki. Leży ono przecież na pograniczu wielu dziedzin nauki i techniki. Jeśli plastyk będzie ograniczał swą rolę do zagadnień estetycznych, rzecz jasna, że zadaniom tym nie podoła. Praca projektanta polega dzisiaj na ścisłej współpracy z wieloma specjalistami w ramach całego zespołu. Właśnie plastyk ma tu szczególne pole do działania. Tkwi to w samych jego predyspozycjach i naturze jego zawodu. Plastyk wskutek wrodzonych mu cech dąży zawsze do syntezy. Inżynier ma z reguły umysł analityczny. Plastyk natomiast syntetyczny. Patrzy on na wszystko, a w każdym razie powinien patrzeć, w sposób całościowy. Tego się od niego dziś przede wszystkim wymaga. Pracować nad tymi zagadnieniami może jednak tylko w zespole, dysponując danymi wyjściowymi przygotowanymi zarówno przez nauki humanistyczne: ergonomię, psychologię, socjologię jak i, a nawet przede wszystkim, techniczne.

— Jak w takim razie przedstawić się obecnie proces kształcenia tak pojętego specjalisty w samej szkole? Zagadnienia te

musiały wprowadzić całkowitą rewolucję do praktyki szkolnictwa artystycznego w Polsce?

— Oczywiście. Kształcenie projektantów form przemysłowych jest sprawą nową, metody tego kształcenia są w świecie różne; u nas w Polsce znalazło ono swe miejsce właśnie w uczelniach plastycznych. Aktualnie dokonywane są pewne reformy w wyższym szkolnictwie plastycznym kraju — potrzeby gospodarki narodowej wymagają przygotowania licznej kadry projektantów o pełnych kwalifikacjach artystycznych i fachowych. Wobec trudności w wyposażeniu uczelni w odpowiednią bazę techniczną (warsztaty, laboratoria itd.), staramy się w pewnym stopniu wykorzystać możliwą pomoc zakładów przemysłowych. Uczelnia nasza np. zawiera porozumienie ze zjednoczeniami i zakładami przemysłowymi, zapewniając sobie tę pomoc, a w zamian przyjmując jako tematy studialne konkretne problemy zgłaszane przez zakłady. Korzyści są więc obopólne.

— Pańskie założenia, na ile się orientuje, idą jednak jeszcze dalej. Postuluje Pan od lat podejmowanie prac projektantów z różnych dyscyplin naukowych na zasadzie współpracy międzyuczelnianej?

— Plastyk-projektant musi umieć pracować w zespole. Po winien więc zdobyć tę umiejętność już w szkole. Konieczne dla niego staje się też poznanie metod pracy różnych dyscyplin wiedzy. Uważam, że istnieją duże możliwości współpracy między uczelniami, a np. politekniką czy innymi wyższymi uczelniami naszego miasta. Kompleksowe tematy prac magisterskich byłyby pożądaną próbą wdrożenia do pracy zespołowej różnych specjalistów, a przecież dziś prawie wszystkie nowe osiągnięcia w dziedzinie techniki, nauki są właśnie wynikiem pracy kolektywnej.

— Czy tak pojęte wzornictwo znajduje dostateczne zrozumienie przemysłu, ludzi produkcji?

— Niestety, błądzący jeszcze, nie zawsze. Niedawno, jak miałem się okazać przekonane, zjednoczenia przemysłowe planując liczby potrzebnych im specjalistów zgłaszały np. na niewspółmiernie małe zapotrzebowanie na specjalistów projektantów z dyplomami PWSSP w stosunku do naszych możliwości. Tymczasem prawda jest taka, że konkurencja biją nas dziś nie tyle jakością techniczną, co właśnie estetyką wykonania i znacznie bardziej zaawansowanym użyciem wzornictwa przemysłowego w produkcji.

Rozmawiał: **OLGIERD BŁAŻEWICZ**

Nawyki społeczno-kulturalne absolwentów ZSZ

Postawy i przekonania społeczno-polityczne młodzieży są problemami interesującymi, choć bardzo złożonymi. Ważna jest znajomość tych przekonań dla właściwego oddziaływania na młodzież.

Obraz postaw i przekonań społeczno-politycznych można w pewnym stopniu wyrobić sobie w oparciu o badania ankietowe. Przeprowadzono je wśród ponad 1.800 absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w Wielkopolsce. Pytania obejmowały: stosunek absolwentów do spraw społeczno-politycznych, osobiste zainteresowania oraz stosunek do przemian społecznych zachodzących w kraju.

Analiza odpowiedzi pozwala stwierdzić, że przekonania absolwentów ZSZ dotyczące spraw społeczno-politycznych dają odmienny obraz od tego, który przedstawiono w ocenach młodzieży uczącej się w zasadniczych szkołach zawodowych.

Absolwenci widzą bardzo istotne i ważne sprawy nie tylko dla siebie, ale i dla całego społeczeństwa. Patrzą oni na świat krytycznie, starając się podać własne koncepcje jego ulepszenia. Koncepcje te są na ogół rzeczowe i słuszne, choć są też czasem nierealne. Można jednak stwierdzić, że młodzież interesuje się problemami politycznymi i potrafi wyrazić własne zdanie.

Zainteresowanie aktualnymi wydarzeniami jest więc u absolwentów duże. Z wypowiedzi ich widać, że śledzą też uważnie zmiany społeczno-polityczne w kraju i na świecie, doceniają ich wagę i znaczenie, aprobują je lub nie. Nie poprzestają tylko na własnych sądach. Domagają się, ażeby organizacje społeczno-polityczne omawiały wspólnie z nimi aktualne wydarzenia polityczne i daly im w ten sposób możność wyrażania poglądów. W ten sposób chcą weryfikować własne sądy i rozszerzać swoją wiedzę.

Tylko nieliczna grupa (ponad 3 procent) absolwentów nie dostrzega przemian w swym środowisku. Są to absolwenci najczęściej zamieszkali na krańcach miejskich ośrodków przemysłowych.

Z przeprowadzonych badań wśród absolwentów ZSZ w

Wielkopolsce wynika podstawowy wniosek, że nie są oni oderwani od życia, od jego przemian społeczno-gospodarczych.

Zainteresowanie określona tematyką prasową, radiową i telewizyjną może mieć również wartość dla potwierdzenia hipotez, dotyczących upodobań i angażowania się w prace społeczno-polityczne i kulturalne.

Według wypowiedzi tylko 2 procent badanych absolwentów nie czyta prasy w ogóle, a 22 procent absolwentów czyta ją rzadko, natomiast systematycznie czyta 67 procent absolwentów. Z pozycji zamieszczanych w prasie największym zainteresowaniem cieszą się wiadomości sportowe. Na drugim miejscu pod względem popularności znalazły się informacje na temat społeczne i gospodarcze, a na trzecim reportaże ze świata. Natomiast wiadomości techniczne nie są zbyt popularne wśród absolwentów. Nauką i techniką interesuje się na przykład 20 procent frezzerów, 40 procent ślusarzy i 40 procent tokarzy.

Upodobania w zakresie czytelnictwa są następujące: najbardziej popularną literaturą są powieści obyczajowe; 15 procent absolwentów wymienia ten rodzaj książek jako najchętniej czytanych. Uderza szczególnie zainteresowanie literaturą przygodowo-podróżniczą. Na dalszych miejscach znajdują się książki historyczne, dalej kryminalne i techniczne.

Do najbardziej popularnych i najchętniej słuchanych audycji radiowych należą — jak deklaruje absolwenci — programy rozrywkowe, informacje polityczne i gospodarcze, audycje literackie oraz wszelkie sprawozdania sportowe.

Z zebranych materiałów można jednak wywnioskować, że audycje radiowe wśród absolwentów ZSZ cieszą się mniejszym zainteresowaniem.

Warto też zatrzymać się nad zainteresowaniami absolwentów programem telewizyjnym. Często słyszy się o popularności telewizji i wykorzystywaniu jej w procesie nauczania i wychowania w szkole. Użyte wyniki badań opinii absolwentów ZSZ dowodzą, że wyświetlane przez telewizję filmy cieszą się wśród nich największym powodzeniem.

Następna pozycja pod względem popularności zajmują programy polityczne i gospodarcze, które przez 26 procent absolwentów uznane zostały za najbardziej atrakcyjne.

Trzecią pozycję pod względem popularności zajmują programy sportowe, a dopiero na dalszych miejscach znajdują się audycje popularno-naukowe, kursy przygotowawcze na wyższe uczelnie, teleturnieje, teatr telewizyjny i inne. Poza radiem i telewizją, z form atrakcyjnego spędzania czasu przez młodzież, należy wymienić spektakle teatralne.

Jak wynika z przytoczonych badań, około 42 procent absolwentów odwiedza teatr raz w miesiącu, 39 procent — chodzi dużo rzadziej, a 13 procent nie uczęszcza wcale do teatru.

Jakie wnioski wyciągnąć można z badań przeprowadzonych wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w Wielkopolsce?

Jest ich — moim zdaniem — kilka. Dowodzą one, że przekonania absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w sprawach społeczno-politycznych są na ogół pozytywne, nie są też oderwane od życia, że w większości swej absolwenci czytają prasę, słuchają audycji radiowych, oglądają programy telewizyjne, interesują się zagadnieniami politycznymi, społeczno-gospodarczymi i kulturalnymi. Wyniki tych badań dowodzą, że młodzież literaturę interesują się również literaturą oraz że dużą popularnością wśród nich cieszą się programy telewizyjne i niektóre audycje radiowe. Interesują się one także teatrem i w miarę możliwości uczestniczą w przedstawieniach teatralnych.

Warto więc, by organizacje młodzieżowe oraz kierownictwo szkół i zakładów pracy, gdzie ci młodzi ludzie dalej się uczą lub pracują, uwzględniły pewne uwagi dotyczące postaw i zainteresowań tej młodzieży, która ukończyła szkoły zawodowe. Wnioski te bowiem pozwolą lepiej zorganizować pracę ideową-wychowawczą i kulturalno-oświatową z tą grupą młodzieży pracującej lub uczącej się jeszcze w szkołach.

WIESŁAW SIWIŃSKI

Czytelniczy pytań — REDAKCJA ODPOWIADA

POŻYCZKA NA ZAGOSPODAROWANIE

M. S. pow. Nowy Tomysł — Od rodziców otrzymałam 17 ha ziemi. Mąż mój pracuje zawodowo i utrzymuje całą rodzinę. Ponieważ dotychczas nie prowadziłam gospodarstwa rolnego, nie posiadam żadnego sprzętu do uprawy roli, inwentarza, ani zboża do obsiania ziemi. Mam natomiast pełne kwalifikacje rolnicze. Czy przy służbie mi bezzwrotna pożyczka na zagospodarowanie i czasowe zwolnienie od obowiązków dostaw żywności i zboża oraz podatku gruntowego?

RED. — W opisanej sprawie można ubiegać się jedynie o zwrotną pożyczkę w spółdzielni pożyczkowo-oszczędnościowej. Pożyczki państwowe na zagospodarowanie przyznawane są dla osadników lub nabywców ziemi z Państwowego Funduszu Ziemi i to pod warunkiem, iż otrzymana ziemia nie była dotychczas w sposób właściwy zagospodarowana. Natomiast o przyznanie ulg w dostawach żywności z zboża można się zwrócić do prezydium właściwej gromadzkiej rady narodowej, przedstawiając swoje warunki. (2368)

POMOC DLA STAŻYSTÓW

K. O. — Jestem po stażu, od 1 grudnia br. podejmuję pracę w innym województwie. Czy mogę wystąpić z wnioskiem o przyznanie mi bezzwrotnej pożyczki na zagospodarowanie?

RED. — Zgodnie z par. 23 rozporządzenia Rady Ministrów z 13. 6. 1964 w sprawie zatrudnienia absolwentów szkół wyższych (Dz. U. nr 22, poz. 146) po zawarciu umowy o pracę, instytucja wypłacająca wynagrodzenie z dołu, obowiązana jest na życzenie pracownika — absolwenta, wypłacić mu zaliczkę w wysokości jednomiesięcznych poborów. Zaliczkę tę potrąca się w 12 ratach. Ma Pan również prawo do pożyczki na opłacenie części wkładu własnego do spółdzielni mieszkaniowej. Zapomnę na zagospodarowanie otrzymują ty-

ko niektóre grupy pracowników, jak np. nauczyciele. (2349)

PRZECHOWYWANIE POKWITOWAŃ

Stała Czytelniczka — Jak długo należy przechowywać kwity za dzierżawę, telefon itp.?

RED. — Przepis art. 118 kodeksu cywilnego przewiduje, że rozszczenia o świadczenia okresowe przedawniają się z upływem 3 lat. Należy zatem przechowywać dowody wpłat przez 3 lata. (2638)

NIE MA DODATKOWYCH OPŁAT

K. M. — Lokator mieszkania przyjął na pokój 5-cioosobową rodzinę. Czy administracja ma prawo żądać dodatkowej opłaty za świadczenia komunalne?

RED. — Czynsz najmu za lokale mieszkalne obliczany jest nie od liczby osób zamieszkujących w lokalu, lecz jedynie od powierzchni ni lokalu. Przyjęcie zatem przez lokatora dalszych osób nie uprawnia właściciela budynku do pobierania dodatkowych opłat za świadczenia komunalne. Opłata za wszelkie koszty eksploatacyjne jak i remonty bieżące mieści się już w ustalonym czynszu najmu. (2654)

INWALIDZTWO I ZASIŁEK RODZINNY

Zygmunt B. — Jestem inwalidą I grupy pobieram rentę i zasiłek rodzinny na dwoje dzieci. Czy moją żonę — jako pracującą — ma prawo ubiegać się o zasiłek rodzinny na mnie.

RED. — Zasiłek rodzinny przysługuje również na męża pracownicy, jeżeli jest on inwalidą na wyłącznym i całkowitym utrzymaniu swej żony. Kto otrzymuje rentę inwalidzką, nie ma prawa do otrzymywania zasiłku rodzinnego, nie pozostaje bowiem na wyłącznym utrzymaniu żony. (2513)

POBYT W OBOZIE KONCENTRACYJNYM I RENTA

ZBoWiD-owiec — inwalida. — Już jako 16-letni chłopak byłem więzionym w obozach koncentracyjnych. Zachorowałem na gruźlicę, a od roku 1968 jestem inwalidą II kategorii. Czy okres lat 1940 — 45 zalicza się do okresu za trudnienia i w związku z tym po winiemem otrzymać wyższą rentę?

RED. — Okres pobytu w obozach koncentracyjnych i obozach pracy przymusowej w czasie od 1. 9. 1939 r. do 9. 5. 1945 r. zalicza się do okresów zatrudnienia, od których uzależnione jest prawo do renty lub emerytury. Natomiast od okresów powyższych nie oblicza się dodatku do renty czy emerytury przewidzianego za okresy zatrudnienia w Polsce Ludowej. (2530)

WITOLD POPRĘCKI PIĘĆ PRZED DWUNASTĄ

— Ja wychodzę na schody. Wstałem, posłałem prowokacyjnie pogardliwe spojrzenie Sauckelowi, zatkąłem nos i odwróciłem się. Tego gestu nie wytrzymał żaden zboczeniec, nie wytrzymał i on, natychmiast podążył za mną.

Na schodach odwróciłem się i powiedziałem: — Nie wchodzi mi gnojku w drogę, bo cię rozdepczę... — i ledwo zdążyłem się uchylić przed jego pięścią uzbrojoną w kostki.

Ale to mi wystarczyło: „dyszłem”, który zwalitäts stonia, posłałem go prawie na środek sali balowej i momentalnie zostałem obkoczony przez czterech jego przyjaciół. Jeden po drugim frunął za Sauckelem tak szybko, że utworzyli jedną kupę.

Nadbiegła straż porządkowa, pokazałem znaczek i powiedziałem: — Jeżeli tu któryś z nich ośmieli się pozostać, to go urzadzę jeszcze lepiej.

Gdy wróciłem do stolika — Truda rzekła z dumą: — Hans chciał lecieć za tobą, ale kazałem mu zostać.

— I słusznie. Hans, czy ci nie kazałem pań pilnować? — No... tak... ale... tam... byłeś w niebezpieczeństwie.

— Ja? Czy on!

— Dla niego nie ma mocnych — powiedziała Truda. — Gdyby wszyscy pięciu mieli noże i pistolety, to też nie wiem, czy dałby mu radę.

Orkiestra rozpoczęła walc. Wstałem i skłoniłem się Trudzie, która idąc w moje ramiona, szepnęła:

LITERATURA PIĘKNA

Edward Szuster — „Na tropach „Billa”. WL, str. 133, z 10. Tadeusz Dąbkiewicz — „Poste-runki zdjąć”. WL, str. 146, z 10. Jan Polński — „Czeremcha”. WL, str. 133, z 12. Monika Warcheńska — „Kraj lat młodzieńczych” (z wędrowek śla-

dami Mickiewicza). WL, str. 265, z 16.

Merce Rodoreda — „Diamantowy plac”. Czyt., str. 209 z 14.

Storm Jameson — „Dom nad Loara”. PIW, str. 247, z 17 (w prenumeracie KIK z 12).

Robert Stiller — „Córka długozębnych”. WL, str. 422, z 55.

WOJSKO

Albert Merglen — „Historia i przyszłość wojsk powietrzno-desantowych”. Wyd. MON, str. 163, z 25.

Jerzy Grzegorzewski — „Rakieta wróg pancerny”. Wyd. MON, str. 169, z 10.

Wacław Król — „W Dywizjonie Poznańskim”. Wyd. MON, str. 285, z 20.

— Żebyś ty widział, jak dziewczyny na ciebie patrzyły, kiedy wracałeś po tym pogromie. Na którą byś palcem kiwnął, ta by poleciała za tobą: pięciu poszło na ciebie, a tyś ich w pół minuty zwałił na jedną kupę. Daj buzi, coraz mniej się boję o ciebie.

— Dobrze, buzi, ale oni — wskazałem Mirholda i Ewę, — pomyśl, że to jakaś nowa figura walca.

Przebiegliśmy kolację, zbliżała się dwunasta, Mirhold zamówił szampa, światło zgasło, pocałowałem Trudę i życzyłem jej:

— Zawsze razem!

Zwyczaj gaszenia światła wprowadzono w tym celu, aby pary, które tego jeszcze dotychczas nie zrobiły — miały sposobność pocałować się, no, ale Hans i Ewa pozostali w tej pozycji po zapaleniu światła. Ona dlatego, że miała oczy zamknięte, a on — nie wiem...

— Hans! — klepnąłem go w ramię. — Hans, zostaw coś na później.

Znowu zamówił szampa i zaproponował:

— Zdrowie Ewy!

Ale Ewa coś mu szepnęła do ucha — Hans spojrzał na nas i powiedział:

— O, za panią Witte to ja bym się dał pokrajać! I za Heinza też. Zdrowie państwa Witte!

Tak nam upływała noc sylwestrowa, w okna począł zaglądać świt. — Hans i Ewa gdzieś znikli. Zatańczyłem z Trudą raz, drugi i trzeci, zapłaciłem rachunek i powiedziałem:

— No... uciekli gdzieś, żeby ich ludzie nie widzieli i pewnie nie wrócą. Idziemy do domu?

— Chodźmy, bo spać się chce. Taka jestem zmęczona...

— Jak po balu...

— Jak po u d a n y m balu — poprawiła.

*

Hans Mirhold, mimo swej małomówności nie utrzymał w sekrecie zdarzenia na balu sylwestrowym i w pierwszych dniach stycznia zostałem wezwany do Tillera:

3:0 (3:0)

Górnik w ćwierćfinale

Piłkarze Górnika Zabrze awansowali do ćwierćfinału w europejskich rozgrywkach o Puchar Zdobywców Pucharów po zwycięstwie 3:0 (3:0) nad tureckim zespołem Göztepe Izmir.

dla każdego

W dniach 5-8 bm. w Paryżu odbędzie się europejski kongres Międzynarodowej Federacji Lekkoatletycznej (IAAF), na którym przeprowadzone zostaną wybory do nowego utworzonego Stowarzyszenia Europejskiej Federacji Lekkoatletycznej. Polskę reprezentować będą sekretarz generalny PZLA - M. Wawrzyniowski, trener J. Jakowski oraz W. Gierut. Do władz stowarzyszenia wejdzie 12 osób. Naszym kandydatem jest W. Gierut.

Czechosłowacki Związek Tenisowy zawiadomił PZT, że spotkanie II rundy halowego pucharu króla szwedzkiego CSRS - Polska odbędzie się w Morawskiej Ostrawie 10 i 11 bm. W ub. roku cenne trofeum zdobyli tenisiści Czechosłowacji.

Po raz trzynasty zainaugurowany zostanie w Polsce sezon w łyżwiarstwie figurowym, tradycyjnym za wodami o Puchar Warszawy. W dniach 6-8 bm. na tafi warszawskiej wystąpi około 120 zawodników i zawodniczek z 16 krajów.

Dopiero w połowie przyszłego roku odbędzie się na Sachsenringu tradycyjne wyścigi motocyklowe Grand Prix NRD, w konkurencji międzynarodowej, a już na trybuny wyprzedane są wszystkie bilety. (x)

Rita Trapanese zdobyła Richmond Trophy

Nowy sezon międzynarodowy w łyżwiarstwie figurowym tradycyjnie zainaugurowany został zawodami „Richmond Trophy” w Londynie. Wzięły w nich udział 23 zawodniczki z krajów europejskich, USA i Japonii. Pierwsze miejsce po znakomitym wykonaniu ogra mu dowolnego zajęła 20-letnia Włoszka Rita Trapanese z notą 1735,5 pkt. (suma miejsc 13) przed mistrzynią W. Brytanii, Petricią Dodd - 1729,3 pkt. (14) oraz 16-letnią Amerykanką Dawn Glab - 1711,8 pkt. (15). Trapanese, która w ub. roku zajęła 4 miejsce na mistrzostwach Europy, w tym sezonie, zdaniem fachowców, powinna znaleźć się w gronie medalistek.

W pierwszej szóstce „Richmond Trophy” znalazły się ponadto: 4. Walter (Szwajcaria) - 1659,7 pkt. (41), 5. Graefe (NRD) - 1665,9 pkt. (35), 6. Yamashita (Japonia) - 1646,6 pkt. (48). (o-b)

Hala sportowa w Nowej Hucie

Na pół roku przed terminem zakończenia w Nowej Hucie budowę hali sportowo-widowskiej. Hala ta służyć będzie zarówno do rozgrywania zawodów sportowych (koszykówka, siatkówka, piłka ręczna i boks) oraz do organizowania imprez kulturalnych. (t)

HOKEIŚCI NRF ZWYCIĘŻYLI W LUBLANIE

W towarzyskim meczu międzynarodowym meczu hokejowym reprezentacja NRF pokonała Jugosławie 8:1 (2:0, 2:0, 4:1). (ot)

Praca Nauka

Uczeń może się zgłosić. Stolarska, Nowowiejskiego 21. 40802g

Potrzebna na stałe dobra gospośka dochodząca. Warunki bardzo dobre. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41390g.

Bramki dla zwycięskiej drużyny zdobyli: Włodzimierz Lubański w 25 i 35 minucie oraz Jan Bańś - w 31 minucie.

Przypominamy, że pierwsze spotkanie obu zespołów w Izmirze zakończyło się również wygraną Polaków 1:0.

Górnik był we wczorajszym spotkaniu zespołem zdecydowanie lepszym i mógł odnieść bardziej przekonujące zwycięstwo. Słacy górnicy nad gośćmi zarówno szybkością, lepszym technicznie opanowaniem piłki, jak również większą dojrzałością taktyczną. Szczególnie ciekawa była pierwsza połowa spotkania, kiedy Górnicy zależeli na zapewnieniu sobie zwycięstwa. Stało się to praktycznie faktem dokonanym w 35 minucie, kiedy Lubański z niewielkiej odległości i pod ostrym kątem zdołał ulokować piłkę w siatce.

Od tej chwili gospodarze znacznie zwolnili tempo, bardziej rozbudowywali akcje w środkowej części boiska, nawet pod własną bramką i tylko sporadycznie inicjowali szybkie ataki. Ta taktyka dała w drugiej połowie niewielką przewagę, co nie wpłynęło jednak na zmianę wyniku.

Doskonałą dyspozycję strzelczą zademonstrował wczoraj Lubański a z roli rozgrywkowej świetnie wywiązał się Wilczek. Również cała linia obrony zasłużyła na pochwałę, za czujną i pewną grę. (d)

Dolskie medalistki mają następczynię

Sensacją tegorocznych Zimowych Igrzysk Szkolnych w Szkole Porebie, które odbyły się tam w lutym br., były cztery 14-letnie dziewczynki ze Szkoły Podstawowej w Dolsku - miasteczka liczącego zaledwie 1600 mieszkańców. W Błękitnej Sztafecie Ewa Wybieralska, Mirosława Kocińska, Wiesława Koniczna i Jolanta Glinowska z Dolska zdobyły złoty medal. Obecnie - są one uczennicami Liceum Ogólnokształcącego w Śremie, ale wychowawcą w mł. Stefan Strzyżewski wraz z żoną Teresą przygotowują już ich następczynię. Stefan Strzyżewski nie ma większych trudności z wyłonieniem talentowanych łyżwiarek. Prawie wszystkie dzieci ze szkoły w Dolsku, a jest ich 340, umieją jeździć na łyżwach. Obecnie istnieją tam nawet dwie klasy sportowe (trzecia i czwarta) specjalizujące się w łyżwiarstwie.

Sukcesy dzieci dolskich są wynikiem pracy małżeństwa Strzyżewskich, które cieszy się dużym poparciem kierownika szkoły Floriana Kaczmarka oraz komitetu rodzicielskiego, który stworzył klimat sprzyjający rozwojowi łyżwiarstwa w Dolsku. (-)

Złot do Szreniawy

Tradycyjnie już Oddział Poznański PTK kończy sezon imprezowy XV Złotem Jesiennym organizowanym wspólnie z DKKFIT Grunwald. Meta rajdu znajdować się będzie w niedzielę 8 listopada w Szreniawie, od godz. 13 do 14.30. Wszystkie trasy są jednolite. Obok dowolnych tras pieszych, kołowych i motorowych organizatorzy wyznaczają 4 zorganizowane trasy piesze mające swój początek na Dębcu, w Puszczykowie, Mosinie i na Junikowie.

Jak wynika z regulaminu, organizatorzy zabraniają używania gitar oraz tranzystorowych odbiorników radiowych na trasach zlotu, a także przypominają, że uczestników obowiązują stroje turystyczne bez sztucznych „upiększeń” w postaci naszytek itp. Brawo! (b)

Są społeczne komitety KFiT w powiecie średzkim

Nawiązując do artykułu pt. „Obiecuja współpraca”, który ukazał się w numerze 260 (8304) z dnia 12. XI. 1970 r., mówiącego między innymi o braku na terenie powiatu średzkiego społecznych gromadzkich komitetów kultury fizycznej i turystyki, Powiatowy Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki w Środzie Wlkp informuje:

1. Na terenie powiatu działa od listopada 1969 roku osiem społecznych gromadzkich komitetów kultury fizycznej i turystyki powołanych uchwałami właściwych gromadzkich rad narodowych. W skład tych komitetów wchodzi przedstawiciel wszystkich zakładów pracy i organizacji działających na terenie danej gromady.

2. W grudniu 1969 roku Powiatowy Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki wraz z Powiatowym Zrzeszeniem Ludowe Zespoły Sportowe i Zarządem Powiatowego Związku Młodzieży Wiejskiej zorganizował kurs dla przedstawicieli 11 społecznych gromadzkich komitetów kultury fizycznej i turystyki, na którym zapoznano zebranych z zadaniami komitetów oraz udzielono instruktażu do opracowywania kalendarza imprez sportowych i turystycznych na rok 1970.

3. Największą aktywność przejawiały w roku 1970 takie społeczne komitety kultury fizycznej i turystyki jak Ślacheć, Zaniemyśl, Kleszczewo i Krzykosy. W Ślache-

cinie i Krzykosach zorganizowano spartakiady zimowe i letnie, w których brali udział mieszkańcy całej gromady. W Kleszczewie i Zaniemyślu staraniem SGKKFIT rozpoczęto prace przygotowawcze do budowy boisk gromadzkich. Nie wszystkie jednak komitety pracują systematycznie, co jest warunkiem osiągnięcia pozytywnych wyników w ich pracy.

Jednak w myśl uchwały plenum Komitetu Powiatowego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej z dnia 17 kwietnia 1970 r. w sprawie rozwoju sportu i turystyki na terenie powiatu muszą one być współrealizatorami tej uchwały.

ANDRZEJ PIĄTKOWSKI

Od redakcji: z satysfakcją odnotowujemy fakt, że w powiecie Środzie istnieje społeczne gromadzkie komitety kultury fizycznej i turystyki, a liczba ich stale się zwiększa. Przy okazji pragniemy wyrazić, że wspomniana informacja w „Głosie” oparta była na materiałach wspólnego plenum ZW ZMW i WZ LZS.

Uczniów w zawodzie blacharza i mechanika wykonywać warsztat samochodowy, Poznań, Niska 3. 41241g

Potrzebny emeryt jako palacz oraz dozorca. Stalingradzka 29 (praca lekka). 41953g

Tańców ucze. Poznań, Mickiewicza 27 m. 7a. 40388g

LEON SURMA

b. kierownik Sekretariatu Prekuratury Powiatowej dla m. Poznania

Rodzinnie Zmarłego wyrazi serdecznego współczucia składają:

Rada Zakładowa i pracownicy - Kierownictwo Prokuratury Wojewódzkiej w Poznaniu

STANISŁAW CZARNECKI

Pogrzeb odbędzie się dnia 7 listopada 1970 r. o godz. 10.30 na cmentarzu górczyńskim, o czym zawiadamiają w ciężkim smutku po-

grążeni ojciec, matka, żona z dziećmi i rodzina

Ulica Graniczna 11 m. 6. 42075g

FRANCISZKA HEISEROWSKA

z domu FLORYSIK

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6 bm. o godz. 9.50 z kaplicy cmentarnej na Junikowie, o czym zawiadamiają w smutku pograżone córki z rodzinami

Poznań, ul. Poznańska 44 m. 21. 42099g

Kupno Sprzedaż

Kanapotapeczan prawie nowy sprzedam. Poznań, Rutkowskiego 31 m. 9, godz. 16-18. 42076g

Okazyjnie sprzedam futro nowe imitacja karakuł, cena 3.200 zł. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 40714g.

Kozetka - tapczan rumuński, kredens jasny dąb - nowe, sprzedam. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41823g.

Betoniarci 175-litrowe - cena 14.500 zł, wykonuje Pawlicki, warsztat - Nowa Sól, Mickiewicza 2. K7367

Sprzedam szafę kuchenną, stół. Kolejowa 53 m. 4. 41221g

Motocykl Jawa 250 sprzedam. Poznań, Arciszewskiego 25 m. 22, od godz. 16. 41226g

Złoty pierścionek sprzedam. Adres wskaże „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41249g.

Okazyjnie sprzedam magnetofon tranzystorowy Kometa 206 sieciowo-baterijny. Winiary, Żegockiego 5 m. 1, godz. 16-20. 41252g

Sprzedam kozuszek damski brazyjowy, nowy, blam barani panofix, skórki karakułowe. Tel. 546-46 po 16. 41281g

Sprzedam jadalnię stylową do pokoju o powierzchni powyżej 18 m². Głogowska 82 m. 8, od godz. 17-20. 41275g

Sprzedam Lambrette typ Li-150 w bardzo dobrym stanie. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41280g.

Sprzedam ciążnik C 328. Napierata, Kalwy 7 k. Bu ku, poczta Otuś, pow. Nowy Tomyśl. 41298g

Sprzedam długą szluną suknię z grepliny. Paderewskiego 6 m. 12. 41308g

Sprzedam zagraniczną suknię szluną z welonem. Poznań, Przybyszewskiego 9 m. 2. 41329g

Sprzedam metalową bramę oraz trzepak do dywanów. Kolejowa 37. 41337g

Okazja, siatka parkanova, nowa, wysokość 1,5, długość 225 m, średnica 3 mm, oczka 40x40 mm - spiesznie sprzedam. Dzierżyńskiego 138 m. 1, dom w podwórzu. 41340g

Tapczan sprzedam - cena 1500 zł. Osiedle Piastowskie 98 m. 81. 41349g

Kanapotapeczan jednoosobowy spiesznie sprzedam. Wtorki 15-17, czwartki 18-19. Poznań, Hiberna 19 m. 11. 41352g

Sprzedam pokój stołowy, orzech - wysoki połysk, stan bardzo dobry oraz kuchnię. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41427g

Sprzedam klatki do szyn szyli. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41354g. BMW - 750 cm³ sprzedam lub zamienię na samochód. Poznań, Grunwaldzka 43a m. 3. 41365g

Sprzedam wózek dziecięcy, nowoczesny, mało używany. Kwiały - duży filodendron dracena. Grunwaldzka 19 dla 41391g

Nową maszynę do pisania sprzedam, Optima, szerokość wałka 320 mm. Oferty - „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41438g.

Sprzedam platformę ogumioną na dwudziestkach. Adres wskaże „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41443g

Sprzedam tokarek stołowy. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41461g

Sprzedam garaż metalowy z miejscem 12.000 zł. Garbary. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41470g

Sprzedam aparat słuchowy damski (na przewodnictwo kostne). Telefon 716-84. 41480g

Z prawdziwym żalem zawiadamiamy, że w dniu 3 listopada br. zmarł nasz długoletni, całym sercem oddany, gorliwy i sumienny pracownik

MARIAN NIJAK

kierownik pracowni cukierniczej, zdobywca złotych medali na konkursach w Manchesterze, Genewie, Torquay i Wiedniu.

W Zmarłym straciliśmy najlepszego i serdecznego kolegę.

W imieniu całej załogi Rodzinie Zmarłego wyraży głębokiego współczucia składają

POP PZPR - Rada Zakładowa - Dyrekcja Hotelu „Orbis-Merkury” w Poznaniu

ZOFIA MAŁOLEPSZA

z domu FREDYK

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6 bm. o godz. 12.30 na cmentarzu junikowskim.

W smutku pograżona

RODZINA

Poznań, Garnarska 10. 42096g

NAJKRÓTSZĄ DROGĄ DO OSIĄGNIĘCIA

1.000.000 zł

JEST SZCZĘŚLIWY LOS

KRAJOWEJ LOTERII PIENIĘŻNEJ

W LISTOPADOWYM CIĄNIENIU

52.000 WYGRANYCH LOSÓW na łączną kwotę 9.750.000 zł.

K7560

Samochody

Sprzedam Warszawę M-20. Stęszewska 5a. 42078g

Sprzedam Syrenę 103, stan doskonały - za 38.000 zł. Brzozowa 12 a. 42077g

Trabant 601 w bardzo dobrym stanie - sprzedam. Wiadomość: tel. 422-55, co do godz. 16-20. 41927g

Sprzedam Skodę Octavię z garażem lub bez w Poznaniu. Adres wskaże „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41372g.

„Lubina” spiesznie sprzedam. Poznań-Smochowice, Trzebiatowska 65. 41377g

Sprzedam Skodę Octavię Super. Poznań, Cześnikowska 28 m. 10. 41445g

Studebaker Champion, 4 drzwi, stan idealny, po kapitalnym remoncie - sprzedam, zamienię na mniejszy Syrenę 104 (Zastava). Zgłaszać listownie Kościół, Marcinkowskiego 15 m. 1. 41456g

Sprzedam samochód ciężarowy marki „Lublin”. Nawrocki, Drezdenko, ul. Kosciuszki 32, tel. 255. 41378g

Kupię „Warszawę” stary typ do kapitalnego remontu. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41387g.

Sprzedam Wartburga 1000. Swarzędz, Podgórną 7. 41391g

Sprzedam samochód Warszawę 204. Mojsina, Torowa 1a. 41430g

Lokale

Pokój, kuchnia, samodzielne - zamienię na większe. Warunki do uzgodnienia. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41441g.

Paniace wynajmę pokój. Mostowa 3 a m. 9. 41446g

Kupię małe mieszkanie, pełnokomfortowe, wyłączone lub spółdzielcze, własnościowe, niskie piętro, śródmieście Poznania. Krieger, Poznań, Fabiano wo 36. 41459g

Małe mieszkanie wynajmę pokój. Płatne rok z góry. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41483g.

Nieruchomości

Sprzedam parcele budowlane z prawem zabudowy, komunikacja dogodna. Adres wskaże „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 39889g.

Ogródek działkowy przy Obornickiej 600 m² oddam - 16.000 zł. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41471g.

Sprzedam korzystnie dom, ogród, wolne mieszkanie k. Jarocina. Adres wskaże „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41465g.

Kupię domek jednorodzinny do 3 pokoi, na terenie miasta Poznania. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41486g.

Wynajem

Ponad pół miliona złotych, SAMOCHÓD „SYRENA” oraz premie pieniężne W „KOZIOŁKACH” K7734

Matrymonialne

Panna, lat 24 - technik z mieszkaniem poza odpowiedniego kawalera. Cel matrymonialny. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41366g.

Kawaler lat 25, wysoki, przystojny, technik mechaniczny, poszukuje odpowiedniej kandydatki na żonę, współwłaścicielkę warsztatu. Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41103g.

Rolniku!

Stosując wysokobiałkowy koncentrat „PROWIT” do uszlachetniania pasz gospodarskich, uzyskasz lepsze wyniki w hodowli trzody chlewnej.

Sprzedaż koncentratu „Prowit” w cenie 500.- zł za 100 kg - prowadzą wszystkie Gminne Spółdzielnie „Samopomoc Chłopska” - bez ograniczeń.

O CZYM ZAWIADAMIA

WZGS „Samopomoc Chłopska” Zakład Obrótu Art. do Produkcji Rolnej - w Poznaniu. W7246

Pracownicy poszukiwani

Państwowy Ośrodek Maszynowy w Ostrorogu, ulica Polna 5, pow. Szamotuły, telefon 26 - przyjmie do pracy zaraz lub w terminie do uzgodnienia -

REWIDENTA ZAKŁADOWEGO - wymagane wykształcenie wyższe ekonomiczne i 3 lata praktyki lub średnie ekonomiczne i 10 lat praktyki w zawodzie.

Wynagrodzenie plus premia wg układu zbiorowego pracy dla pracowników mechanizacji rolnictwa.

Po okresie próbnym istnieje możliwość otrzymania mieszkania. W7584

Chłodnia Składowa w Zielonej Górze, ul. Zimna 1a - zatrudni zaraz

GŁÓWNEGO EKONOMISTĘ, wymagane wyższe wykształcenie i praktyka w przedsiębiorstwie. Mieszkanie w nowym budownictwie zapewnione po pozytywnym okresie próbnym.

Oferty z życiorysem przesłać pod adresem jak wyżej. W7589

Baza Sprzętu Melioracyjnego w Środzie Wlkp., ulica Erodowska 36, telefon 388 - zatrudni zaraz:

1. MACISTRZA EKONOMI
2. INŻYNIERA MECHANIKA
3. ZASTĘPCĘ GŁ. KSIĘGOWEGO
4. REWIDENTA ZAKŁADOWEGO

Warunki pracy i płacy do omówienia w dyrekcji ESM. W7595

Sprzedam działkę budowlaną Poznań - Zielone. Oferty „Prasa” - Grunwaldzka 19 dla 41487g.

Wypóżyczam zagraniczne suknie ślubne, welony, nakrycia do chrztu, ubrania. Długa 9. 40573g

Czyszczenie i dezynfekcja pierza na poczekaniu. Pózn, Małeckiego 34. 42028g

Poszukuję lokalu na usługi. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 41367g.

Oddam w dzierżawę pomieszczenie 50 m² na cichy przemysł - Winogrody (dysponuje mieszkaniem i garażem). Oferty „Prasa”. Grunwaldzka 19 dla 41431g.

W dniu 4 listopada 1970 r. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., ukochany mąż, ojciec, zięć, teść i dziadek, przeżywszy lat 54

KAZIMIERZ ANTAKOWIAK

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6 bm. o godz. 10.25 na cmentarzu junikowskim, o czym w głębokim żalu zawiadamia

RODZINA

Szamotulska 51 a m. 9. 42113g

WŁADYSŁAWA BAUMGART

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 5 bm. o godz. 10.25 na cmentarzu junikowskim, o czym zawiadamia w smutku pograżona

RODZINA

Poznań, Garbary 6 m. 7. 42022g

ROZALIA MACHOWICZ

z domu ZIARZYK

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6 bm. o godz. 13.05 na cmentarzu junikowskim.

W głębokim smutku pograżeni

córki z mężami i syn z żoną

42023g

WIKTORIA MIERZYŃSKA

z domu GOLINSKA

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6 bm. o godz. 11.55 na cmentarzu junikowskim.

W głębokim smutku pograżona

RODZINA

42080g

ELŻBIETA UMBREIT

z domu KONIECZNA

O bolesnej stracie zawiadamia

mąż z synkiem i rodziną

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6 listopada br. o godz. 9.15 na cmentarzu junikowskim. Poznań.

Ośiedle Wielkiego Października 2 D m. 48. 42083g

TEATRY

W POZNANIU

POLSKI — g. 19 „Hamlet”; NO-WY — g. 16.30 „Ania z Zielonego Wzgórza”; OPERA — g. 19 „Cyryl i Mefisto”; OPERETKA — g. 19 „Hrabia Luxemburg” (przedst. zamkn.); MARCINEK — nieczynny.

W WOJEWÓDZTWIE

Gniezno: „Pan Twardowski”.

KINA

W WOJEWÓDZTWIE

GNIEZNO: „Szlachetkie gniazdo”; KOŚCIAN: „Nikt nie rodzi się żołnierzem”; LESZNO: „Mózg”; OBORNICKI: „Cierpienie wino”; NO-WY TOMYŚL: „Dzieci Don Kichota”; SREM: „Kobiety zostają same”; CZAPAJEW: „SRODA: „Październik”; „Na pokładzie stał kapitan”; SZAMOTULY: „Zwiadowca”; WAGROWIEC: „Twój współczesny”; „Niefortunny dzień”; WRZEŚNIA: „Banda asa kier”.

W POZNANIU

FOTOPLASTIKON — g. 12-20 „Japonia” cz. II.

RADIO

PROGRAM I — Fala 1322 m; 8.05 Public. międzynarod.; 8.10 Muzyka muzyczna; 8.45 Bezpieczeństwo na jezdni; 9.00 Dł. kl. III-IV (jęz. polski) A dla czego, tato... własnie lewa strona; 9.20 Konc. muz. polskiej; 10.05 „Szkola janczarów” odc. 12; 10.25 Poranek z melodią i piosenką radziecką; 10.50 Lekarz przypomina; 11.00 Warszawski kalejdoskop muzyczny; 11.25 „Dedykujemy II-iej zmianie” gra Ork. Łódzkiej Rozgł. PR pod dyr. H. Debicha; 11.50 Poradnia rodzinna; 12.25 Więcej, lepiej, taniej; 13.00 Życia ZSRR; 13.20 Na swojską nutę gra i śpiewają zespoły Ludowe PR; 13.40 Rytm i melodie dla wszystkich; 14.00 Wiersze poety ukraińskiego; 14.10 Utwory Brittena i Straussa; 14.30 „Z estrad i scen operowych naszych sąsiadów”; 15.05 Godzina dla dziewcząt i chłopców; 16.05 „Zaczęło się na Słasku”; 16.30 Popołudnie z młodzieżą; 18.05 Magazyn muzyki młodzieżowej; 18.30 Muz. i Aktualn.; 19.15 Z księgarskiej laby; 19.30 „Kwadrans Muzyczny Karola Strommgera”; 19.45 Radziecki big-band p/d Józefa Vainsteina w światowym repertuarze jazzowym; 20.25 „Mijają lata... zostają przeboje”; 21.00 Dokument. pt.: „Polsko-radziecki braterstwo broni”; 21.30 Parnski; 22.00 Spotkanie z operą „Poskromienie złośnicy” Wisława Szekspiera; 23.10 Przegląd i poglądy; 23.20 Non stop taneczny; 0.10 Program nocny z Poznania.

WIADOMOŚCI: 5, 6, 7, 8, 10, 12.05, 15, 16, 18, 20, 23, 24, 1, 2, 2.55.

PROGRAM II — Fala 407 m i UKF 69.74 MHz; 8.05 Muzyka jazzowa; 8.35 Nie ma marginesu; 9.00 Koncert solistów; 9.20 Polskie tańce ludowe; 9.35 Szczecińska kronika kulturalna; 9.50 Konc. rozrywk.; 10.25 „Człowiek wśród ludzi”; 10.45 „10 serc czerwonych”; 10.55 „Księżka”; 11.05 Dł. kl. III-IV; 11.25 Czes. dobrych gospodarzy; 11.45 Piosenki z polskich festiwali; 12.00 „Tadziej i Kazach”; 12.15 Gwieda; 12.45 Dla każdego coś miłego; 13.00 Biełkita szafeta; 13.15 Dł. kl. III-IV; 13.30 Piosenki i melodie estrady; 13.45 Radiopress; 13.55 Dla młodzieży; 14.00 „Widnokrąg”; 14.15 Wydarzenia, opinie, refleksje ze świata nauki; 14.30 Jęz. rosyjski; 14.45 Magazyn literacki — To i owo; 22.30 Cykl: Nauka w służbie pokoju — wykład pt. „300-setna rocznica śmierci Jana Komeńskiego” — autor prof. dr. Józef Poliszewski (CSRS); 22.45 „Wojna niebezpieczeństwa”; 22.55 Monolog Ładomii wg tragedii St. Wyspiańskiego; 23.05 „Protesty i Laodamia”; 23.25 W. A. Mozart — Sonata fortepianowa F-dur.

WIADOMOŚCI: 5.30, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 12.05, 14, 16, 19, 22, 23.50.

PROGRAM III UKF 66.62 MHz oraz fale krótkie pasma 20, 31, 41 i 49 m; 8.05 Od dua do big bandu; 8.35 Muzyka poudca UKF; 9.00 „Worek Judaszów” — odc. 10; 9.10 A. Borodin — III Symfonia a-moll „Niedokończona”; 9.30 Nasz rok 70-ty; 9.45 Ballady na głosy i instrumenty; 10.15 Szkoła specjalna — rep.; 10.35 Wszystkie dla pań; 12.25 Konc. muz. uniwersalny; 13.00 Na wrocławskiej antenie; 15.00 „Dzień i zwierzęta”; 15.10 Z nieznanych nagrań ery swingu; 15.35 Pocztówka z miasteczka rep.; 15.55 Turniej wytwórni płytowych — Melodie, Supraphon, Polskie Nagrania; 16.15 Nasz rok 70-ty; 16.30 Dla ciebie, dla mnie, dla was; 17.05 Quodlibet, czyli co kto lubi; 17.30 „Worek Judaszów” — odc. 11; 17.40 Aktualności polskiej piosenki; 18.00 Licytacja piękności; 18.30 Ekspressem przez świat; 18.35 Blues wczoraj i dziś; 19.00 Naokoło świata — K. Dziwanowski „Archanioli i szale”; 19.15 Piosenki z „Medyka”; 19.25 Canta mondo — czyli światowe bestsellery po włosku; 19.45 Polityka dla wszystkich; 20.00 Pod słońcem; 20.25 Coś w tym jest — rozmowa o filmach; 20.40 Gdzie jest przebieg? 21.05 Tylko po łuszczyku; 21.20 Poliglota — rep.; 21.40 Melodie dla solenizantów; 21.50 Opera — M. Musorgskiego „Borys Godunow”; 22.08 Gwiazda siedmiu

wieczorów. Grupa ABC; 22.15 Powieść w wyd. dźwięk. „Wielki Sherlock Holmes” — odc. 4; 22.45 Piosenki z dreszczem; 23.00 „Piosenki z dreszczem”; 23.15 „Piosenki z dreszczem”; 23.30 „Piosenki z dreszczem”; 23.45 „Piosenki z dreszczem”; 23.55 „Piosenki z dreszczem”; 24.00 „Piosenki z dreszczem”; 24.15 „Piosenki z dreszczem”; 24.30 „Piosenki z dreszczem”; 24.45 „Piosenki z dreszczem”; 24.55 „Piosenki z dreszczem”; 25.00 „Piosenki z dreszczem”; 25.15 „Piosenki z dreszczem”; 25.30 „Piosenki z dreszczem”; 25.45 „Piosenki z dreszczem”; 25.55 „Piosenki z dreszczem”; 26.00 „Piosenki z dreszczem”; 26.15 „Piosenki z dreszczem”; 26.30 „Piosenki z dreszczem”; 26.45 „Piosenki z dreszczem”; 26.55 „Piosenki z dreszczem”; 27.00 „Piosenki z dreszczem”; 27.15 „Piosenki z dreszczem”; 27.30 „Piosenki z dreszczem”; 27.45 „Piosenki z dreszczem”; 27.55 „Piosenki z dreszczem”; 28.00 „Piosenki z dreszczem”; 28.15 „Piosenki z dreszczem”; 28.30 „Piosenki z dreszczem”; 28.45 „Piosenki z dreszczem”; 28.55 „Piosenki z dreszczem”; 29.00 „Piosenki z dreszczem”; 29.15 „Piosenki z dreszczem”; 29.30 „Piosenki z dreszczem”; 29.45 „Piosenki z dreszczem”; 29.55 „Piosenki z dreszczem”; 30.00 „Piosenki z dreszczem”; 30.15 „Piosenki z dreszczem”; 30.30 „Piosenki z dreszczem”; 30.45 „Piosenki z dreszczem”; 30.55 „Piosenki z dreszczem”; 31.00 „Piosenki z dreszczem”; 31.15 „Piosenki z dreszczem”; 31.30 „Piosenki z dreszczem”; 31.45 „Piosenki z dreszczem”; 31.55 „Piosenki z dreszczem”; 32.00 „Piosenki z dreszczem”; 32.15 „Piosenki z dreszczem”; 32.30 „Piosenki z dreszczem”; 32.45 „Piosenki z dreszczem”; 32.55 „Piosenki z dreszczem”; 33.00 „Piosenki z dreszczem”; 33.15 „Piosenki z dreszczem”; 33.30 „Piosenki z dreszczem”; 33.45 „Piosenki z dreszczem”; 33.55 „Piosenki z dreszczem”; 34.00 „Piosenki z dreszczem”; 34.15 „Piosenki z dreszczem”; 34.30 „Piosenki z dreszczem”; 34.45 „Piosenki z dreszczem”; 34.55 „Piosenki z dreszczem”; 35.00 „Piosenki z dreszczem”; 35.15 „Piosenki z dreszczem”; 35.30 „Piosenki z dreszczem”; 35.45 „Piosenki z dreszczem”; 35.55 „Piosenki z dreszczem”; 36.00 „Piosenki z dreszczem”; 36.15 „Piosenki z dreszczem”; 36.30 „Piosenki z dreszczem”; 36.45 „Piosenki z dreszczem”; 36.55 „Piosenki z dreszczem”; 37.00 „Piosenki z dreszczem”; 37.15 „Piosenki z dreszczem”; 37.30 „Piosenki z dreszczem”; 37.45 „Piosenki z dreszczem”; 37.55 „Piosenki z dreszczem”; 38.00 „Piosenki z dreszczem”; 38.15 „Piosenki z dreszczem”; 38.30 „Piosenki z dreszczem”; 38.45 „Piosenki z dreszczem”; 38.55 „Piosenki z dreszczem”; 39.00 „Piosenki z dreszczem”; 39.15 „Piosenki z dreszczem”; 39.30 „Piosenki z dreszczem”; 39.45 „Piosenki z dreszczem”; 39.55 „Piosenki z dreszczem”; 40.00 „Piosenki z dreszczem”; 40.15 „Piosenki z dreszczem”; 40.30 „Piosenki z dreszczem”; 40.45 „Piosenki z dreszczem”; 40.55 „Piosenki z dreszczem”; 41.00 „Piosenki z dreszczem”; 41.15 „Piosenki z dreszczem”; 41.30 „Piosenki z dreszczem”; 41.45 „Piosenki z dreszczem”; 41.55 „Piosenki z dreszczem”; 42.00 „Piosenki z dreszczem”; 42.15 „Piosenki z dreszczem”; 42.30 „Piosenki z dreszczem”; 42.45 „Piosenki z dreszczem”; 42.55 „Piosenki z dreszczem”; 43.00 „Piosenki z dreszczem”; 43.15 „Piosenki z dreszczem”; 43.30 „Piosenki z dreszczem”; 43.45 „Piosenki z dreszczem”; 43.55 „Piosenki z dreszczem”; 44.00 „Piosenki z dreszczem”; 44.15 „Piosenki z dreszczem”; 44.30 „Piosenki z dreszczem”; 44.45 „Piosenki z dreszczem”; 44.55 „Piosenki z dreszczem”; 45.00 „Piosenki z dreszczem”; 45.15 „Piosenki z dreszczem”; 45.30 „Piosenki z dreszczem”; 45.45 „Piosenki z dreszczem”; 45.55 „Piosenki z dreszczem”; 46.00 „Piosenki z dreszczem”; 46.15 „Piosenki z dreszczem”; 46.30 „Piosenki z dreszczem”; 46.45 „Piosenki z dreszczem”; 46.55 „Piosenki z dreszczem”; 47.00 „Piosenki z dreszczem”; 47.15 „Piosenki z dreszczem”; 47.30 „Piosenki z dreszczem”; 47.45 „Piosenki z dreszczem”; 47.55 „Piosenki z dreszczem”; 48.00 „Piosenki z dreszczem”; 48.15 „Piosenki z dreszczem”; 48.30 „Piosenki z dreszczem”; 48.45 „Piosenki z dreszczem”; 48.55 „Piosenki z dreszczem”; 49.00 „Piosenki z dreszczem”; 49.15 „Piosenki z dreszczem”; 49.30 „Piosenki z dreszczem”; 49.45 „Piosenki z dreszczem”; 49.55 „Piosenki z dreszczem”; 50.00 „Piosenki z dreszczem”; 50.15 „Piosenki z dreszczem”; 50.30 „Piosenki z dreszczem”; 50.45 „Piosenki z dreszczem”; 50.55 „Piosenki z dreszczem”; 51.00 „Piosenki z dreszczem”; 51.15 „Piosenki z dreszczem”; 51.30 „Piosenki z dreszczem”; 51.45 „Piosenki z dreszczem”; 51.55 „Piosenki z dreszczem”; 52.00 „Piosenki z dreszczem”; 52.15 „Piosenki z dreszczem”; 52.30 „Piosenki z dreszczem”; 52.45 „Piosenki z dreszczem”; 52.55 „Piosenki z dreszczem”; 53.00 „Piosenki z dreszczem”; 53.15 „Piosenki z dreszczem”; 53.30 „Piosenki z dreszczem”; 53.45 „Piosenki z dreszczem”; 53.55 „Piosenki z dreszczem”; 54.00 „Piosenki z dreszczem”; 54.15 „Piosenki z dreszczem”; 54.30 „Piosenki z dreszczem”; 54.45 „Piosenki z dreszczem”; 54.55 „Piosenki z dreszczem”; 55.00 „Piosenki z dreszczem”; 55.15 „Piosenki z dreszczem”; 55.30 „Piosenki z dreszczem”; 55.45 „Piosenki z dreszczem”; 55.55 „Piosenki z dreszczem”; 56.00 „Piosenki z dreszczem”; 56.15 „Piosenki z dreszczem”; 56.30 „Piosenki z dreszczem”; 56.45 „Piosenki z dreszczem”; 56.55 „Piosenki z dreszczem”; 57.00 „Piosenki z dreszczem”; 57.15 „Piosenki z dreszczem”; 57.30 „Piosenki z dreszczem”; 57.45 „Piosenki z dreszczem”; 57.55 „Piosenki z dreszczem”; 58.00 „Piosenki z dreszczem”; 58.15 „Piosenki z dreszczem”; 58.30 „Piosenki z dreszczem”; 58.45 „Piosenki z dreszczem”; 58.55 „Piosenki z dreszczem”; 59.00 „Piosenki z dreszczem”; 59.15 „Piosenki z dreszczem”; 59.30 „Piosenki z dreszczem”; 59.45 „Piosenki z dreszczem”; 59.55 „Piosenki z dreszczem”; 60.00 „Piosenki z dreszczem”; 60.15 „Piosenki z dreszczem”; 60.30 „Piosenki z dreszczem”; 60.45 „Piosenki z dreszczem”; 60.55 „Piosenki z dreszczem”; 61.00 „Piosenki z dreszczem”; 61.15 „Piosenki z dreszczem”; 61.30 „Piosenki z dreszczem”; 61.45 „Piosenki z dreszczem”; 61.55 „Piosenki z dreszczem”; 62.00 „Piosenki z dreszczem”; 62.15 „Piosenki z dreszczem”; 62.30 „Piosenki z dreszczem”; 62.45 „Piosenki z dreszczem”; 62.55 „Piosenki z dreszczem”; 63.00 „Piosenki z dreszczem”; 63.15 „Piosenki z dreszczem”; 63.30 „Piosenki z dreszczem”; 63.45 „Piosenki z dreszczem”; 63.55 „Piosenki z dreszczem”; 64.00 „Piosenki z dreszczem”; 64.15 „Piosenki z dreszczem”; 64.30 „Piosenki z dreszczem”; 64.45 „Piosenki z dreszczem”; 64.55 „Piosenki z dreszczem”; 65.00 „Piosenki z dreszczem”; 65.15 „Piosenki z dreszczem”; 65.30 „Piosenki z dreszczem”; 65.45 „Piosenki z dreszczem”; 65.55 „Piosenki z dreszczem”; 66.00 „Piosenki z dreszczem”; 66.15 „Piosenki z dreszczem”; 66.30 „Piosenki z dreszczem”; 66.45 „Piosenki z dreszczem”; 66.55 „Piosenki z dreszczem”; 67.00 „Piosenki z dreszczem”; 67.15 „Piosenki z dreszczem”; 67.30 „Piosenki z dreszczem”; 67.45 „Piosenki z dreszczem”; 67.55 „Piosenki z dreszczem”; 68.00 „Piosenki z dreszczem”; 68.15 „Piosenki z dreszczem”; 68.30 „Piosenki z dreszczem”; 68.45 „Piosenki z dreszczem”; 68.55 „Piosenki z dreszczem”; 69.00 „Piosenki z dreszczem”; 69.15 „Piosenki z dreszczem”; 69.30 „Piosenki z dreszczem”; 69.45 „Piosenki z dreszczem”; 69.55 „Piosenki z dreszczem”; 70.00 „Piosenki z dreszczem”; 70.15 „Piosenki z dreszczem”; 70.30 „Piosenki z dreszczem”; 70.45 „Piosenki z dreszczem”; 70.55 „Piosenki z dreszczem”; 71.00 „Piosenki z dreszczem”; 71.15 „Piosenki z dreszczem”; 71.30 „Piosenki z dreszczem”; 71.45 „Piosenki z dreszczem”; 71.55 „Piosenki z dreszczem”; 72.00 „Piosenki z dreszczem”; 72.15 „Piosenki z dreszczem”; 72.30 „Piosenki z dreszczem”; 72.45 „Piosenki z dreszczem”; 72.55 „Piosenki z dreszczem”; 73.00 „Piosenki z dreszczem”; 73.15 „Piosenki z dreszczem”; 73.30 „Piosenki z dreszczem”; 73.45 „Piosenki z dreszczem”; 73.55 „Piosenki z dreszczem”; 74.00 „Piosenki z dreszczem”; 74.15 „Piosenki z dreszczem”; 74.30 „Piosenki z dreszczem”; 74.45 „Piosenki z dreszczem”; 74.55 „Piosenki z dreszczem”; 75.00 „Piosenki z dreszczem”; 75.15 „Piosenki z dreszczem”; 75.30 „Piosenki z dreszczem”; 75.45 „Piosenki z dreszczem”; 75.55 „Piosenki z dreszczem”; 76.00 „Piosenki z dreszczem”; 76.15 „Piosenki z dreszczem”; 76.30 „Piosenki z dreszczem”; 76.45 „Piosenki z dreszczem”; 76.55 „Piosenki z dreszczem”; 77.00 „Piosenki z dreszczem”; 77.15 „Piosenki z dreszczem”; 77.30 „Piosenki z dreszczem”; 77.45 „Piosenki z dreszczem”; 77.55 „Piosenki z dreszczem”; 78.00 „Piosenki z dreszczem”; 78.15 „Piosenki z dreszczem”; 78.30 „Piosenki z dreszczem”; 78.45 „Piosenki z dreszczem”; 78.55 „Piosenki z dreszczem”; 79.00 „Piosenki z dreszczem”; 79.15 „Piosenki z dreszczem”; 79.30 „Piosenki z dreszczem”; 79.45 „Piosenki z dreszczem”; 79.55 „Piosenki z dreszczem”; 80.00 „Piosenki z dreszczem”; 80.15 „Piosenki z dreszczem”; 80.30 „Piosenki z dreszczem”; 80.45 „Piosenki z dreszczem”; 80.55 „Piosenki z dreszczem”; 81.00 „Piosenki z dreszczem”; 81.15 „Piosenki z dreszczem”; 81.30 „Piosenki z dreszczem”; 81.45 „Piosenki z dreszczem”; 81.55 „Piosenki z dreszczem”; 82.00 „Piosenki z dreszczem”; 82.15 „Piosenki z dreszczem”; 82.30 „Piosenki z dreszczem”; 82.45 „Piosenki z dreszczem”; 82.55 „Piosenki z dreszczem”; 83.00 „Piosenki z dreszczem”; 83.15 „Piosenki z dreszczem”; 83.30 „Piosenki z dreszczem”; 83.45 „Piosenki z dreszczem”; 83.55 „Piosenki z dreszczem”; 84.00 „Piosenki z dreszczem”; 84.15 „Piosenki z dreszczem”; 84.30 „Piosenki z dreszczem”; 84.45 „Piosenki z dreszczem”; 84.55 „Piosenki z dreszczem”; 85.00 „Piosenki z dreszczem”; 85.15 „Piosenki z dreszczem”; 85.30 „Piosenki z dreszczem”; 85.45 „Piosenki z dreszczem”; 85.55 „Piosenki z dreszczem”; 86.00 „Piosenki z dreszczem”; 86.15 „Piosenki z dreszczem”; 86.30 „Piosenki z dreszczem”; 86.45 „Piosenki z dreszczem”; 86.55 „Piosenki z dreszczem”; 87.00 „Piosenki z dreszczem”; 87.15 „Piosenki z dreszczem”; 87.30 „Piosenki z dreszczem”; 87.45 „Piosenki z dreszczem”; 87.55 „Piosenki z dreszczem”; 88.00 „Piosenki z dreszczem”; 88.15 „Piosenki z dreszczem”; 88.30 „Piosenki z dreszczem”; 88.45 „Piosenki z dreszczem”; 88.55 „Piosenki z dreszczem”; 89.00 „Piosenki z dreszczem”; 89.15 „Piosenki z dreszczem”; 89.30 „Piosenki z dreszczem”; 89.45 „Piosenki z dreszczem”; 89.55 „Piosenki z dreszczem”; 90.00 „Piosenki z dreszczem”; 90.15 „Piosenki z dreszczem”; 90.30 „Piosenki z dreszczem”; 90.45 „Piosenki z dreszczem”; 90.55 „Piosenki z dreszczem”; 91.00 „Piosenki z dreszczem”; 91.15 „Piosenki z dreszczem”; 91.30 „Piosenki z dreszczem”; 91.45 „Piosenki z dreszczem”; 91.55 „Piosenki z dreszczem”; 92.00 „Piosenki z dreszczem”; 92.15 „Piosenki z dreszczem”; 92.30 „Piosenki z dreszczem”; 92.45 „Piosenki z dreszczem”; 92.55 „Piosenki z dreszczem”; 93.00 „Piosenki z dreszczem”; 93.15 „Piosenki z dreszczem”; 93.30 „Piosenki z dreszczem”; 93.45 „Piosenki z dreszczem”; 93.55 „Piosenki z dreszczem”; 94.00 „Piosenki z dreszczem”; 94.15 „Piosenki z dreszczem”; 94.30 „Piosenki z dreszczem”; 94.45 „Piosenki z dreszczem”; 94.55 „Piosenki z dreszczem”; 95.00 „Piosenki z dreszczem”; 95.15 „Piosenki z dreszczem”; 95.30 „Piosenki z dreszczem”; 95.45 „Piosenki z dreszczem”; 95.55 „Piosenki z dreszczem”; 96.00 „Piosenki z dreszczem”; 96.15 „Piosenki z dreszczem”; 96.30 „Piosenki z dreszczem”; 96.45 „Piosenki z dreszczem”; 96.55 „Piosenki z dreszczem”; 97.00 „Piosenki z dreszczem”; 97.15 „Piosenki z dreszczem”; 97.30 „Piosenki z dreszczem”; 97.45 „Piosenki z dreszczem”; 97.55 „Piosenki z dreszczem”; 98.00 „Piosenki z dreszczem”; 98.15 „Piosenki z dreszczem”; 98.30 „Piosenki z dreszczem”; 98.45 „Piosenki z dreszczem”; 98.55 „Piosenki z dreszczem”; 99.00 „Piosenki z dreszczem”; 99.15 „Piosenki z dreszczem”; 99.30 „Piosenki z dreszczem”; 99.45 „Piosenki z dreszczem”; 99.55 „Piosenki z dreszczem”; 100.00 „Piosenki z dreszczem”; 100.15 „Piosenki z dreszczem”; 100.30 „Piosenki z dreszczem”; 100.45 „Piosenki z dreszczem”; 100.55 „Piosenki z dreszczem”; 101.00 „Piosenki z dreszczem”; 101.15 „Piosenki z dreszczem”; 101.30 „Piosenki z dreszczem”; 101.45 „Piosenki z dreszczem”; 101.55 „Piosenki z dreszczem”; 102.00 „Piosenki z dreszczem”; 102.15 „Piosenki z dreszczem”; 102.30 „Piosenki z dreszczem”; 102.45 „Piosenki z dreszczem”; 102.55 „Piosenki z dreszczem”; 103.00 „Piosenki z dreszczem”; 103.15 „Piosenki z dreszczem”; 103.30 „Piosenki z dreszczem”; 103.45 „Piosenki z dreszczem”; 103.55 „Piosenki z dreszczem”; 104.00 „Piosenki z dreszczem”; 104.15 „Piosenki z dreszczem”; 104.30 „Piosenki z dreszczem”; 104.45 „Piosenki z dreszczem”; 104.55 „Piosenki z dreszczem”; 105.00 „Piosenki z dreszczem”; 105.15 „Piosenki z dreszczem”; 105.30 „Piosenki z dreszczem”; 105.45 „Piosenki z dreszczem”; 105.55 „Piosenki z dreszczem”; 106.00 „Piosenki z dreszczem”; 106.15 „Piosenki z dreszczem”; 106.30 „Piosenki z dreszczem”; 106.45 „Piosenki z dreszczem”; 106.55 „Piosenki z dreszczem”; 107.00 „Piosenki z dreszczem”; 107.15 „Piosenki z dreszczem”; 107.30 „Piosenki z dreszczem”; 107.45 „Piosenki z dreszczem”; 107.55 „Piosenki z dreszczem”; 108.00 „Piosenki z dreszczem”; 108.15 „Piosenki z dreszczem”; 108.30 „Piosenki z dreszczem”; 108.45 „Piosenki z dreszczem”; 108.55 „Piosenki z dreszczem”; 109.00 „Piosenki z dreszczem”; 109.15 „Piosenki z dreszczem”; 109.30 „Piosenki z dreszczem”; 109.45 „Piosenki z dreszczem”; 109.55 „Piosenki z dreszczem”; 110.00 „Piosenki z dreszczem”; 110.15 „Piosenki z dreszczem”; 110.30 „Piosenki z dreszczem”; 110.45 „Piosenki z dreszczem”; 110.55 „Piosenki z dreszczem”; 111.00 „Piosenki z dreszczem”; 111.15 „Piosenki z dreszczem”; 111.30 „Piosenki z dreszczem”; 111.45 „Piosenki z dreszczem”; 111.55 „Piosenki z dreszczem”; 112.00 „Piosenki z dreszczem”; 112.15 „Piosenki z dreszczem”; 112.30 „Piosenki z dreszczem”; 112.45 „Piosenki z dreszczem”; 112.55 „Piosenki z dreszczem”; 113.00 „Piosenki z dreszczem”; 113.15 „Piosenki z dreszczem”; 113.30 „Piosenki z dreszczem”; 113.45 „Piosenki z dreszczem”; 113.55 „Piosenki z dreszczem”; 114.00 „Piosenki z dreszczem”; 114.15 „Piosenki z dreszczem”; 114.30 „Piosenki z dreszczem”; 114.45 „Piosenki z dreszczem”; 114.55 „Piosenki z dreszczem”; 115.00 „Piosenki z dreszczem”; 115.15 „Piosenki z dreszczem”; 115.30 „Piosenki z dreszczem”; 115.45 „Piosenki z dreszczem”; 115.55 „Piosenki z dreszczem”; 116.00 „Piosenki z dreszczem”; 116.15 „Piosenki z dreszczem”; 116.30 „Piosenki z dreszczem”; 116.45 „Piosenki z dreszczem”; 116.55 „Piosenki z dreszczem”; 117.00 „Piosenki z dreszczem”; 117.15 „Piosenki z dreszczem”; 117.30 „Piosenki z dreszczem”; 117.45 „Piosenki z dreszczem”; 117.55 „Piosenki z dreszczem”; 118.00 „Piosenki z dreszczem”; 118.15 „Piosenki z dreszczem”; 118.30 „Piosenki z dreszczem”; 118.45 „Piosenki z dreszczem”; 118.55 „Piosenki z dreszczem”; 119.00 „Piosenki z dreszczem”; 119.15 „Piosenki z dreszczem”; 119.30 „Piosenki z dreszczem”; 119.45 „Piosenki z dreszczem”; 119.55 „Piosenki z dreszczem”; 120.00 „Piosenki z dreszczem”; 120.15 „Piosenki z dreszczem”; 120.30 „Piosenki z dreszczem”; 120.45 „Piosenki z dreszczem”; 120.55 „Piosenki z dreszczem”; 121.00 „Piosenki z dreszczem”; 121.15 „Piosenki z dreszczem”; 121.30 „Piosenki z dreszczem”; 121.45 „Piosenki z dreszczem”; 121.55 „Piosenki z dreszczem”; 122.00 „Piosenki z dreszczem”; 122.15 „Piosenki z dreszczem”; 122.30 „Piosenki z dreszczem”; 122.45 „Piosenki z dreszczem”; 122.55 „Piosenki z dreszczem”; 123.00 „Piosenki z dreszczem”; 123.15 „Piosenki z dreszczem”; 123.30 „Piosenki z dreszczem”; 123.45 „Piosenki z dreszczem”; 123.55 „Piosenki z dreszczem”; 124.00 „Piosenki z dreszczem”; 124.15 „Piosenki z dreszczem”; 124.30 „Piosenki z dreszczem”; 124.45 „Piosenki z dreszczem”; 124.55 „Piosenki z dreszczem”; 125.00 „Piosenki z dreszczem”; 125.15 „Piosenki z dreszczem”; 125.30 „Piosenki z dreszczem”; 125.45 „Piosenki z dreszczem”; 125.55 „Piosenki z dreszczem”; 126.00 „Piosenki z dreszczem”; 126.15 „Piosenki z dreszczem”; 126.30 „Piosenki z dreszczem”; 126.45 „Piosenki z dreszczem”; 126.55 „Piosenki z dreszczem”; 127.00 „Piosenki z dreszczem”; 127.15 „Piosenki z dreszczem”; 127.30 „Piosenki z dreszczem”; 127.45 „Piosenki z dreszczem”; 127.55 „Piosenki z dreszczem”; 128.00 „Piosenki z dreszczem”; 128.15 „Piosenki z dreszczem”; 128.30 „Piosenki z dreszczem”; 128.45 „Piosenki z dreszczem”; 128.55 „Piosenki z dreszczem”; 129.00 „Piosenki z dreszczem”; 129.15 „Piosenki z dreszczem”; 129.30 „Piosenki z dreszczem”; 129.45 „Piosenki z dreszczem”; 129.55 „Piosenki z dreszczem”; 130.00 „Piosenki z dreszczem”; 130.15 „Piosenki z dreszczem”; 130.30 „Piosenki z dreszczem”; 130.45 „Piosenki z dreszczem”; 130.55 „Piosenki z dreszczem”; 131.00 „Piosenki z dreszczem”; 131.15 „Piosenki z dreszczem”; 131.30 „Piosenki z dreszczem”; 131.45 „Piosenki z dreszczem”; 131.55 „Piosenki z dreszczem”; 132.00 „Piosenki z dreszczem”; 132.15 „Piosenki z dreszczem”; 132.30 „Piosenki z dreszczem”; 132.45 „Piosenki z dreszczem”; 132.55 „Piosenki z dreszczem”; 133.00 „Piosenki z dreszczem”; 133.15 „Piosenki z dreszczem”; 133.30 „Piosenki z dreszczem”; 133.45 „Piosenki z dreszczem”; 133.55 „Piosenki z dreszczem”; 134.00 „Piosenki z dreszczem”; 134.15 „Piosenki z dreszczem”; 134.30 „Piosenki z dres